

Sportnota Landgraaf 2007-2011

"Aanloop tot de echte sprong"

COLOFON

Voor u ligt de Sportnota Landgraaf 2007-2011. Deze nota is in opdracht van de gemeente geschreven door Heton Landgraaf b.v.

In deze nota komen de volgende onderwerpen aan de orde: sport anno 2007, het sportbeleid van de overheid, sport in Landgraaf, de resultaten van een interactieve discussiebijeenkomst, een SWOT analyse en als laatste de daaruit voortkomende aanbevelingen.

De nota is tot stand gekomen in samenwerking met een klankbordgroep sportnota.

In deze klankbordgroep hebben, naast de verantwoordelijk portefeuillehouder H. Leunessen, onderstaande personen geparticipeerd:

Sleutelfiguren uit het sportveld:

- * Mw. J. van de Luer (fitnesscentrum Special Sports, namens de commerciële sportaanbieders)
- * Dhr. R. Snijkers (bestuurslid PH DES, namens de binnensport)
- * Dhr. J. Kicken (bestuurslid vv Schaesberg, namens de buitensport)

Sleutelfiguren betreffende minder valide sporters:

- * Mw. A. Borghans (MEE)
- * Dhr. W. Schuwirth (Basissport Limburg)
- * Dhr. J. Penders (SGL)
- * Dhr. N. Gense (NebasNsg)

Expertise op het gebied van provinciaal sportbeleid:

- * Mw. J. van Leeuwen (Huis voor de Sport Limburg)

Expertise vanuit het basisonderwijs:

- * Dhr. A. Simons (Movare)

Expertise vanuit de welzijninstelling:

- * Dhr. A. van Someren (Welsun)

Gemeente Landgraaf:

- * Mw. I. de Jel (beleidsmedewerker)
- * Mw. E. van der Putten (secretariële ondersteuning)

Heton Landgraaf b.v.:

- * Dhr. M. Wilms

Met dank aan iedereen die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van deze sportnota. Mede dankzij hun mening en visie zijn de bouwstenen aangereikt voor het sportbeleid voor de komende jaren.

Namens Heton Landgraaf,
Math Wilms

Namens de gemeente Landgraaf,
Harry Leunessen

Inhoudsopgave

Colofon	2
Samenvatting.....	5
1. Inleiding.....	10
2. Sport anno 2007	12
3. Het sportbeleid van de overheid.....	19
4. Sport in Landgraaf.....	23
5. De wensen van sporters en bestuurders.....	36
6. Conclusies/SWOT analyse	42
7. Aanbevelingen	43

LEESWIJZER

De samenvatting is bedoeld om direct een totaal beeld te geven en de nota begrijpelijk te maken. De samenvatting start met de gemeentelijke visie op sport. In overleg met de klankbordgroep is ervoor gekozen om de lezer als volgt door deze nota "mee te nemen": na een korte inleiding (hoofdstuk 1) volgt het brede kader van veranderingen binnen het sportlandschap (hoofdstuk 2), het sportbeleid van de overheid (hoofdstuk 3), de sport in Landgraaf (hoofdstuk 4) en de uitkomsten van de interactieve bijeenkomst op 27 februari 2007 (hoofdstuk 5). Op basis van de voorgaande hoofdstukken wordt vervolgens toegewerkt naar de kern van de nota: de conclusies met behulp van een SWOT analyse (hoofdstuk 6) en tenslotte de doelstellingen en aanbevelingen (hoofdstuk 7).

NB

Hoofdstuk 2 bevat de onderwerpen die de Raad expliciet behandeld wenst te zien (zie ook bijlage 1: uitgangspunten sportnota) en die niet in de overige hoofdstukken aan bod zijn gekomen.

SAMENVATTING

Binnen de gemeente Landgraaf neemt sport een prominente plaats in. Sport wordt ervaren als ontspannend en het draagt bij aan de lichamelijke en geestelijke gezondheid. Daarnaast draagt sport bij aan de leefbaarheid binnen de kernen. Sport bevordert de onderlinge samenhang binnen de gemeenschap, voorkomt sociaal isolement, draagt bij aan de ontplooiing en vorming van mensen. Sport staat midden in de gemeenschap. Sportorganisaties hebben een belangrijke sociale functie in de woonkernen en vormen een bindende factor. Sport wordt niet langer alleen beschouwd als doel op zich, maar zal in toenemende mate als instrument worden ingezet binnen de beleidsvelden jeugd, ouderen, gezondheid en onderwijs. Dit vereist samenwerking tussen de diverse actoren in het maatschappelijk middenveld en binnen de gemeente. De gemeente vervult een voorwaardenscheppende, stimulerende, regisserende en initiërende rol. Sport draagt bij aan het positieve imago van de gemeente en is een stimulans voor economische ontwikkelingen (een voorbeeld daarvan is de in Landgraaf veel beoefende hippische sport, die als 2^e sport op de ranglijst staat voor wat betreft de totaalomzet in sport).

In deze sportnota wordt uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingen die de sport in al haar verschijningsvormen de laatste 10-15 jaar heeft ondergaan.

Reden tot deze uitgebreide beschrijving is de beginvraag van deze nota: in hoeverre moet het sportbeleid van de gemeente Landgraaf geactualiseerd worden om nog adequaat te kunnen inspelen op de wensen en behoeften van de (potentiële) sportdeelnemer en de sportaanbieders.

Algemene conclusie is dat het sportaanbod enorm veranderd is: veel nieuwe takken van sport, veel nieuwe sportaanbieders en een nog steeds groeiend aantal sporters uit alle lagen van de bevolking. Meer en meer wordt sport dan ook in een adem genoemd met bewegen. Vooral de motieven om aan sport te doen zijn sterk veranderd: naast presteren en ontmoeting ook plezier, avontuur en spanning.

Het gemeentelijke sportbeleid is met deze ontwikkelingen niet meegegaan. De georganiseerde sport, vooral in verenigingsverband en de stimulering van jeugdsport staan binnen het gemeentelijke beleid nog steeds centraal.

Hoewel er geen harde cijfers zijn over de sportdeelname in Landgraaf is het algemene beeld dat het tot nu toe gevoerd beleid succesvol is geweest. Uit de bestaande gegevens mag aangenomen worden dat de sportdeelname in Landgraaf hoog is. In Landgraaf zijn vele sportverenigingen actief, heerst er tevredenheid over het accommodatieaanbod en wordt ruime aandacht besteed aan sportstimuleringsprojecten. Om de gemaakte aannames in deze sportnota te kunnen staven, wordt aanbevolen om in 2007/2008 te starten met de invoering van een monitoringssysteem. Op die wijze wordt duidelijkheid over de Landgraafse sportbeoefening geboden. Knelpunt daarbij zal zijn om de

ongeorganiseerde sporters in beeld te brengen: dit kan alleen via een representatief onderzoek onder de inwoners.

Een rigoureuze verandering van beleid is dan ook niet noodzakelijk, zelfs niet wenselijk! Sportverenigingen spelen nog steeds een cruciale rol binnen het sportbeleid en de specifieke aandacht voor de jeugdsport is nog steeds van grote waarde. Daarbij is de doelstelling van het gemeentelijke sportbeleid nog steeds hetzelfde: ***het bevorderen dat zoveel mogelijk inwoners op een verantwoorde wijze aan sport deelnemen, dan wel daar op een of andere wijze bij betrokken zijn.***

Hoewel rigoureuze beleidswijzigingen niet aan de orde zijn, is aanpassing van het beleid wel wenselijk! In deze nota worden daartoe doelstellingen geformuleerd en aanbevelingen gedaan. Een en ander is geclusterd in 5 speerpunten. Voor een volledig overzicht wordt verwezen naar hoofdstuk 7. Onderstaand volgt een verkort overzicht:

SPEERPUNT 1. Het realiseren en in stand houden van sportaccommodaties: van kwantiteit naar kwaliteit

Het huidige sportaccommodatieaanbod wordt door de gebruikers als voldoende tot goed ervaren. Maar veel van de huidige accommodaties dateren uit de jaren 60-70 met als gevolg dat onderhoud meer en meer aandacht vraagt.

Rekening houdend met de te verwachten benodigde investeringen, het belang van een hoge bezettingsgraad en de toenemende wens/noodzaak bij sportorganisaties tot samenwerking met andere partijen is clustering van accommodaties een logische keuze.

Doelstelling/aanbeveling:

- Clustering van zoveel mogelijk sportfuncties binnen drie multifunctionele accommodaties.
- Besluitvorming over de toekomst van sportzaal Hoefveld en gymzaal Kakert.
- Bevordering gebruik accommodaties door ongeorganiseerde sporters.
- Aandacht voor controle op veiligheidsaspecten binnen geprivatiseerde accommodaties.
- Aandacht voor veilige wandel-, fiets- en ruiterspaden.
- Besluitvorming over renovatie en uitbreiding zwembad In de Bende.

SPEERPUNT 2. Het tegen aanvaardbare tarieven beschikbaar stellen van deze accommodaties: van gemakkelijk naar inzichtelijk.

De waarde van sport legitimeert de inzet van gemeenschapsgelden voor de groep sporters. De realisatie en instandhouding van sportaccommodaties brengt echter hoge lasten met zich mee. Een kostendekkend tarief zou sport voor een grote groep (potentiële) sporters onbetaalbaar maken. Echter, het is wel van belang dat de besteding van gemeenschapsgelden inzichtelijk wordt gemaakt: de Raad heeft daarom op 12 april

2007 besloten tot invoering van kostendekkende tarieven. De consequentie van de implementatie van dit besluit voor de (sport-)verenigingen dient onderzocht te worden.

Doelstelling/aanbeveling:

- Onderzoek de consequenties van het besluit tot invoering van kostendekkende tarieven.

SPEERPUNT 3. Het verstrekken van subsidies: meer ruimte voor doelgroepen en meer ruimte voor verenigingen.

Uit de analyse blijkt duidelijk dat het sportpalet drastisch veranderd is (Crum). Het gemeentelijke beleid richt zich echter nog steeds op de doelgroep jeugd, de traditionele sportvormen en de georganiseerde sportorganisaties. Onderzocht moet worden hoe de gemeente kan inspelen op het nieuwe sportpalet. De doelstelling van het sportbeleid blijft hetzelfde, de vraag is of dat ook geldt voor de instrumenten die ingezet worden. Geadviseerd wordt om daarbij uit te gaan van die sportvormen en sportorganisaties die een bijdrage leveren aan de oplossing van maatschappelijke problemen: wedstrijdsport, recreatiesport en fitnesssport.

Om ook de effecten van eventueel nieuw beleid te kunnen meten is het opzetten van een monitoringssysteem noodzakelijk: systematisch inzicht verkrijgen in de sportdeelname van de Landgraafse inwoners.

Doelstelling/aanbeveling:

- Invoeren van een monitoringssysteem: systematisch meten hoe de sportdeelname in Landgraaf zich ontwikkelt.
- Structurele inbedding van projectmatige activiteiten in het gemeentelijke sportbeleid.
- Invoeren subsidiebedrag voor 55-plussers binnen de sportvereniging.
- Handhaven huidige tijdelijke subsidieregeling voor de 20 Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO)-groepen en invoeren van een structureel subsidiebedrag.
- Verruiming c.q. aanpassing van de geldende criteria op het gebied van subsidieverstrekking.
- Andere indexering hanteren. Op dit moment wordt de CPB-index gehanteerd. De CBS-index doet meer recht aan het belang van de verenigingen.
- Tegemoetkoming verstrekken in uitgaven voor sportbeoefening aan mensen met een minimum inkomen.

SPEERPUNT 4. Het stimuleren van de sportdeelname: van jeugd naar doelgroepen en van stimulering naar ondersteuning.

De huidige stimuleringsactiviteiten zijn, vooral door de landelijke subsidies, hoofdzakelijk gericht op de jeugd (6-18 jaar). Er moet echter meer aandacht uitgaan naar alle doelgroepen die een sportachterstand hebben.

De knelpunten binnen de sportverenigingen vereisen een betere afstemming met het ondersteuningsaanbod van de professionele organisaties: meer vraaggericht werken! Daarbij is het wenselijk dat de vele ongeorganiseerde sporters geïnformeerd worden over een gezonde en veilige wijze van sportbeoefening.

Doelstelling/aanbeveling:

- Verstrekken van adequate informatie en voorlichting aan ongeorganiseerde sporters.
- Reduceren van negatieve effecten van sport.
- Mede realiseren regionale sportkalender.
- Stimuleren integratie gehandicapte sporters binnen reguliere sportverenigingen.
- Stimuleren naschoolse opvangmogelijkheden binnen sportverenigingen.
- Terugdringen overgewicht bij jong en oud middels toegankelijk sportaanbod en voedingseducatie.
- Organisatie kennismakingsbijeenkomsten voor specifieke doelgroepen.
- Verbetering afstemming vraag verenigingen en aanbod professionele organisaties.
- Onderzoek naar samenwerking/samenvoeging vrijwilligerscentrale en sportservicebureau.
- Onderzoek naar andere wijze van waardering voor sportvrijwilligers.
- Oprichting sportraad.

SPEERPUNT 5. Sportieve evenementen: van louter sportpromotie naar sportstimulering.

Gezien de ambities van de gemeente Landgraaf op het gebied van recreatie en toerisme en de unieke (sport)accommodatie Megaland, moeten kansen voor sportieve evenementen benut worden. De uitdaging ligt bij een verdere integrale aanpak. De organisatie van een groot topsportevenement en de plannen voor het Sport en Leisure Park moeten benut worden voor meerdere doeleinden. Naast de promotie voor de gemeente Landgraaf en de aandacht voor topsport kan gedacht worden aan een brede stimulans voor sportbeoefening en kansen voor naschoolse opvang.

Doelstelling/aanbeveling:

- Organisatie jaarlijks topsportevenement, met aanvullende activiteiten ter stimulering van de sportdeelname.
- Constructieve en slagvaardige medewerking ter realisering van het Sport en Leisure Park.

De nu voorliggende sportnota is vooral richtinggevend van aard. De komende maanden zullen ingrijpende keuzes gemaakt moeten worden waarbij de volgende 3 feiten een onlosmakelijke rol spelen:

1. De al ingang gezette vernieuwing van de algemene subsidieverordening, die per 1 januari 2009 in werking treedt.
2. De herijking van het accommodatiebeleid, waarover de raad binnen enkele maanden een besluit moet nemen.

3. Het ontbreken van gefundeerde en betrouwbare cijfers over de huidige sportdeelname, waardoor het stellen van concrete meetbare doelen moeilijk is.

Deze nota omvat de kaders en brengt richtinggevend en beargumenteerd de doelstellingen en aanbevelingen ten aanzien van het sportbeleid voor de komende jaren in beeld.

HOOFDSTUK 1. INLEIDING

1.1. De opdrachtformulering.

Tijdens de Raadsvergadering van 1 februari 2007 heeft de gemeenteraad van Landgraaf het raamwerk voor deze nota vastgesteld en daarmee aan het College opdracht gegeven voor het ontwikkelen van een nieuw gemeentelijk sportbeleid. Binnen deze opdracht wordt expliciet ingegaan op de inhoudelijke onderwerpen, de kaders en het tijdpad. Dit door de Raad vastgestelde raamwerk is daarmee de belangrijkste basis voor deze nota. Het raadsbesluit van 1 februari 2007 is als bijlage 1. toegevoegd aan deze nota.

Het karakter van deze nota is richtinggevend van aard: de nota geeft inzicht in de koers die de gemeente de komende 3-5 jaar moet varen. Argumenten voor dit richtinggevende karakter zijn:

- Nog dit jaar zal aan de raad een voorstel worden gedaan over het toekomstige gemeentelijke accommodatiebeleid. Uit een eerste verkenning blijkt dat er een behoorlijke investering nodig is om het accommodatieaanbod ook voor de toekomst op een adequaat niveau te houden. Er zullen dan ook belangrijke keuzes gemaakt moeten worden, waarbij op dat moment een integrale afweging tussen sport en overige accommodaties mogelijk en noodzakelijk is.
- De huidige subsidieverordening is aan vernieuwing toe en er ligt al een besluit dat er voor de jaren 2007-2008 een tijdelijke verordening geldt. Gepland is dat er voor 2009 een nieuwe subsidieverordening wordt vastgesteld, waarin dan ook de grondslagen voor de sportverenigingen worden meegenomen.
- Er is geen duidelijk zicht op het aantal sporters in Landgraaf, laat staan op het aantal sporters per categorie (bijv. 55-plussers) of per tak van sport. Die beginsituatie is van groot belang om duidelijke en concrete doelen voor de toekomst te stellen.

Resultaat van deze nota is dan ook de beschrijving van een aantal doelstellingen en aanbevelingen (geclusterd in 5 speerpunten), dat nader uitgewerkt dient te worden. Een eerste aanzet is daartoe wel gegeven (zie hoofdstuk 7.) De praktische en financiële vertaling – en het oordeel van de haalbaarheid daarvan – vereist echter een nadere uitwerking.

1.2. De totstandkoming van deze nota.

Een belangrijk aandachtspunt binnen de opdrachtformulering was de interactieve beleidsvoorbereiding. De gemeenteraad heeft nadrukkelijk aangegeven dat de Landgraafse sporters en sportbestuurders de gelegenheid moesten krijgen om hun wensen en opvattingen kenbaar te maken. Daarbij is wel uitdrukkelijk aangegeven dat de gemeentelijke overheid een eigen verantwoordelijkheid heeft. Bij de uiteindelijke besluitvorming zal een inhoudelijke en financiële afweging gemaakt worden tussen de belangen van 'sportend Landgraaf' en het algemene belang van de Landgraafse samenleving.

Als eerste stap in het interactieve traject zijn gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de sport (vertegenwoordigers van gemeente en sportorganisaties). Doel van deze

interviews was om vroegtijdig een globaal beeld te krijgen van onderwerpen die binnen de nota aandacht zouden moeten krijgen. Eigenlijk een eerste algemene oriëntatie op de ervaren knelpunten, wensen en behoeften, zonder daarbij al definitieve keuzes te maken.

Door de gemeente is een aantal mensen uit de sportpraktijk en op persoonlijke titel, benaderd om zitting te nemen in de klankbordgroep. Daarbij is gekeken naar een vertegenwoordiging van de diverse 'disciplines': georganiseerde sport (binnen- en buitensport), commerciële sport, onderwijs, minder valide sport en algemeen welzijn. Deze klankbordgroep heeft gevraagd en ongevraagd advies gegeven bij de totstandkoming van deze nota.

Eind februari 2007 is er een discussiebijeenkomst voor sportbestuurders en sporters georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst werd aan de hand van thema's gediscussieerd over de gewenste veranderingen ten aanzien van het huidige sportbeleid van de gemeente Landgraaf. Er heeft in maart 2007 eveneens een bespreking plaatsgevonden met de hippische verenigingen. De resultaten van deze bijeenkomsten zijn verwerkt in hoofdstuk 5. "De wensen van de sporters en bestuurders".

Tot slot is de reguliere inspraakprocedure gevolgd. Geïnteresseerden hebben van 27 maart 2007 tot 8 mei 2007 kennis kunnen nemen van de nota en daarop kunnen reageren. De ontvangen reacties zijn – indien en voor zover deze daartoe aanleiding gaven – in de nota verwerkt.

HOOFDSTUK 2. SPORT ANNO 2007

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op maatschappelijke ontwikkelingen en trends binnen de sport. Duidelijk blijkt dat sinds de laatste Landgraafse sportnota (1990) er een aanzienlijke verschuiving heeft plaatsgevonden naar de zogenaamde "fun en wellness" varianten van sport. De traditionele wedstrijdsport blijft immens belangrijk, maar vooral voor de minder fanatieke sporters valt er tegenwoordig veel te kiezen. Bewegingsactiviteiten krijgen meer en meer het predicaat 'sport' opgeplakt. Daarmee is echter niet gezegd dat deze bewegingsactiviteiten ook een gelijkwaardige aandacht van de gemeentelijke overheid moeten krijgen.

2.1. De waarde van sport.

Sport is immens populair en wordt door velen van groot belang geacht. Miljoenen Nederlanders doen actief aan sport of zijn daar op een of andere wijze, bijvoorbeeld als vrijwilliger, bij betrokken.

Dit is de verdienste van de vele sportaanbieders (vooral sportverenigingen, die daarbij worden ondersteund door de landelijke en regionale bonden), maar ook van de gemeentebesturen die veelal een actief beleid voeren en de belangrijkste investeringen in de sport voor hun rekening nemen. Dit is ook te danken aan enthousiaste scholen en bedrijven waar scholieren en werknemers worden gestimuleerd tot deelname aan sport. Sport vertegenwoordigt normen en waarden die de overheid hoog in het vaandel heeft: gezond en actief leven, maatschappelijke participatie, een zinvolle vrijetijdsbesteding, het leveren van prestaties, respect tonen voor anderen, om kunnen gaan met tegenslag etc.

Dit is niet iets van de laatste tijd. In de periode 1960 – 1970 kwam de Rijksoverheid al met de eerste grote landelijke stimuleringsactie "Trim je Fit". Op dit moment wellicht een oubollige tekst, maar met de huidige aandacht voor gezondheid en overgewicht is de boodschap na bijna 50 jaar nog hetzelfde! In de jaren '70 werd de sportieve recreatie c.q. recreatiesport stevig gepromoot. Sport was belangrijk voor iedereen en sportverenigingen moesten hun sportaanbod ook toegankelijk maken voor mensen die niet of minder prestatief waren ingesteld. Datzelfde geldt voor het thema van de jaren '80 "Sport overdag", waarmee werd getracht mensen zonder baan, aan te zetten tot een actieve zinvolle dagbesteding.

De waarde van sport als medicijn voor maatschappelijke problemen wordt dan ook al tientallen jaren onderkend en is niet iets van de laatste tijd. Wel vragen bepaalde problemen de laatste tijd extra aandacht. Denk aan een ongezonde leefstijl en de teruglopende maatschappelijke participatie door bepaalde groepen.

Buiten kijf staat dat de promotie van sport heeft geleid tot een hoge sportdeelname en dat sport van grote maatschappelijke waarde is.

2.2. Kanttekeningen

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat sport ook minder positieve effecten heeft en dat (sport)organisaties niet altijd in staat en/of bereid zijn om de "sport for all"gedachte echt waar te maken. Te denken valt dan aan:

- Het grote aantal sportblessures, waardoor werkgevers en werknemers terughoudend zijn bij het beoefenen van blessuregevoelige sporten
- Sport kent impliciet een wedstrijdelement, wat kan uitmonden in agressief gedrag ten opzichte van tegenstanders, bij zowel sporters als toeschouwers.
- Sportverdwazing; het belang van een gezond en sportief lichaam kan leiden tot een te groot fanatisme, met alle gezondheidsrisico's van dien.
- Is sport wel de grote verbinder? De eigen sportcultuur (wedstrijdelement, taalgebruik, rituelen), zoals die heerst binnen een aantal sportverenigingen kan een hoge drempel zijn voor niet-sporters.
- Het grote afbreukrisico van sport. Vooral voor tieners/pubers kent sport een groot afbreukrisico. Met je minder sportieve uitzien, in je korte broek en T-shirt een plek vinden in een sportgroep en ook nog de slechtste van je team zijn vergt vaak (te) veel opoffering.
- Echt meedoen kost geld. Sport op zich hoeft niet duur te zijn, maar lid zijn van een team/gezelschap brengt ook andere verplichtingen met zich mee. Reiskosten, kleding en schoenen die bij de tijd zijn en het gezellige samenzijn na de sportactiviteit overschrijden veelal de hoogte van de contributiebijdrage.
- Ter indicatie een overzicht van het NIBUD van de kosten in euro's per maand.

Sport	Contributie	Kleding/schoenen	Attributen	Overige	Totaal
Voetbal	10	8	2	-	20
Tennis	15	9	4	19	47
Fitness	33	7	1	4	45
Aerobics	22	6	1	7	36
Hardlopen	5	11	1	3	20

Niet meegenomen zijn de reiskosten, verder is het niet duidelijk of de drankjes na afloop van de wedstrijd meegeteld zijn bij de overige kosten. Sportbeoefening kost dus al gauw € 250 per jaar. ***Reden om dit nader te onderzoeken en mee te nemen bij de ontwikkeling van het armoedebeleid.***

Binnen de sportsector en binnen de meeste sportnota's komen deze kanttekeningen nauwelijks aan de orde. Het idee dat sport de medicijn is tegen alle maatschappelijke 'pijntjes' vraagt dus om een nuancering. Bij het stimuleren van sportdeelname dienen we dus ook waakzaam te zijn voor deze minder positieve effecten. ***Bij het toekomstige sportbeleid zal dan ook gezien moeten worden hoe deze negatieve effecten gereduceerd kunnen worden.***

2.3. Maatschappelijke (sport) ontwikkelingen in Nederland.

De samenleving is sterk in verandering en maatschappelijke ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op. Veel van deze ontwikkelingen zijn van invloed op 'de' sport. We geven een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen:

- Ongezond leefgedrag. In het bijzonder de toename van overgewicht bij vooral jongeren.
- De blijvend dalende populariteit van de meer traditionele teamsporten in verenigingsverband onder de 14-20 jarigen en tegelijkertijd een groei van de individuele en ongeorganiseerde sport, juist in deze leeftijdscategorie.
- De groei van het aantal tweeverdieners met als gevolg:
 - Meer aandacht voor buitenschoolse opvang van kinderen en de mogelijke rol voor sportorganisaties
 - Veranderde dagindeling en daardoor meer aandacht voor sporten die op een zelfgekozen moment beoefend kunnen worden zoals zwemmen, fitness, fietsen, wandelen, skeeleren en skateboarden.
- Economische groei en dus meer belangstelling voor de meer kostbare sporten (golf, fitness, skiën).
- Toename van het aantal commerciële sportaanbieders: fitness, tennishallen, zwembaden, golf, skiën.
- De vergrijzing en ontgroening: inspelen op specifieke wensen van vooral ouderen.
- De onzekerheid over de buitenwereld neemt toe met als gevolg meer behoefte aan geborgenheid en persoonlijk contact dichtbij huis en in bekende kring.
- Individualisme: zelf invulling geven aan het leven, eigen identiteit bepalen en niet tot de massa willen behoren. Met als gevolg korte termijn verplichtingen!
- Consumentisme en de daarmee samenhangende afnemende bereidheid voor het doen van vrijwilligerswerk.
- Nederland is klein: ruimteprobleem ook voor sportverenigingen.
- Toenemende regelgeving vooral op het gebied van veiligheid en hygiëne (bedrijfshulpverlening, sociale hygiëne).
- Technologische ontwikkelingen, vooral kunstgras en diverse fitnessapparaten.
- Multifunctioneel gebruik van accommodaties c.q. optimalisering van de bezettingsgraad van accommodaties.

Uit de voorbeelden blijkt duidelijk dat bepaalde ontwikkelingen voor de ene sportsector kansen bieden, terwijl dat voor andere takken van sport juist bedreigingen zijn.

2.4. De veelzijdigheid van sport.

Mede door bovenstaande ontwikkelingen is het sportaanbod de laatste jaren (sterk) veranderd. Veel nieuwe sporten zijn er bij gekomen en die sporten lenen zich vooral voor beoefening buiten verenigingsverband. Denk aan joggen, golfen, skiën, skateboarden, fitness en nordic walking.

Het is interessant om te verwijzen naar de indeling van Crum in zijn boek "de vermaatschappelijking van de sport". Deze indeling geeft een prima beeld over de diverse verschijningsvormen van sport. Had men het vroeger over de driedeling

topsport, wedstrijdsport en recreatiesport, Crum onderscheidt nu de volgende verschijningsvormen van sport:

- Topsport. Deelnamemotief: absoluut presteren, status en inkomen.
- Wedstrijdsport. Deelnamemotief: gezamenlijk ervaren van de spanning van de wedstrijd, ontspanning en sociaal contact in verenigingsverband.
- Recreatiesport. Deelnamemotief: sportief recreëren, lichamelijke gezondheid, geestelijke ontspanning en sociaal contact.
- Fitnesssport. Deelnamemotief: fysieke fitness, vaak op eigen houtje maar steeds vaker in commerciële fitnesscentra.
- Avontuursport . Deelnamemotief: spanning en avontuur, meestal commercieel aangeboden.
- Lust-pret-pleziersport. Deelnamemotief: exclusief en onverplichtend. Denk aan bijvoorbeeld zwemparadijzen.
- Cosmetische sport. Deelnamemotief: verbetering van het modeluiterlijk bijvoorbeeld bodybuilding.

In algemene zin zou men kunnen concluderen dat het klassieke sportaanbod vooral gericht was op fysieke inspanning en de moderne sportbeoefening meer gericht is op spel en fun! In paragraaf 3.3. 'het sportbeleid van de lokale overheid' en hoofdstuk 7. 'Aanbevelingen' komen we terug op de relevantie van deze indeling.

2.5. De sportvereniging in de knel

Sportverenigingen spelen een cruciale rol in het gemeentelijke sportaanbod. Het zijn juist de sportverenigingen die er voor zorgen dat kinderen op jonge leeftijd, op een laagdrempelige wijze, aan sport kunnen deelnemen. Daarbij zorgen zij er voor dat jongeren, door gerichte trainingen, de noodzakelijke (sport)vaardigheden onder de knie krijgen. Hiermee wordt de belangrijkste basis gelegd voor een leven lang sportplezier! Verder bieden sportverenigingen uitstekende mogelijkheden voor het verrichten van vrijwilligerswerk. Ondanks de vele signalen over het tekort aan (deskundige) vrijwilligers, zijn veel burgers binnen de sportvereniging als vrijwilligers actief en ervaren zij dit als een zeer leerzame en waardevolle vrijetijdsbesteding.

Echter, de maatschappelijke veranderingen zetten sporten in verenigingsverband en in het bijzonder deelname aan wedstrijdsport onder druk. De belangrijkste bedreigingen voor de (traditionele) sportvereniging kunnen als volgt worden samengevat:

- De concurrentie van de commerciële sportaanbieders is groot.
- Sportverenigingen hebben meer en meer moeite met het vinden van voldoende vrijwillig(st)ers. Onderzoek in 2003 wees uit dat 72% van de verenigingen hier problemen mee had. Uit een in Landgraaf gehouden onderzoek bleek dat van alle vrijwilligersorganisaties in Landgraaf dit minder dan 50% was. Het betrof hier dus niet alleen sportverenigingen.
- Tekort aan deskundig kader.

- Toenemende regelgeving die, naast meer deskundigheid, meer en meer tijd en energie van vrijwilligers vereist. Tijd en energie die men liever aan activiteiten besteed die direct ten goede komen aan de leden.
- Terugloop aantal leden en daardoor terugloop financiën en vrijwilligers.

Veel sportverenigingen werken hard om deze bedreigingen het hoofd te bieden. Zij doen dit door het organiseren van kennismakingsactiviteiten, het werken aan een actief vrijwilligersbeleid en het zoeken en investeren in het werven en opleiden van deskundig kader. Soms worden samenwerkingsverbanden met andere (sport)verenigingen aangegaan of wordt er zelfs gefuseerd.

De zorgen over de toekomst van de sportverenigingen bestaan al jaren, maar desondanks is het sportaanbod in verenigingsverband nog steeds groot te noemen en is het aantal verenigingen niet tot nauwelijks gedaald. De sportverenigingen hebben in de loop der jaren een grote veerkracht laten zien. Echter een goede bezetting van (kwalitatief) technisch en bestuurlijk kader is in de loop der jaren steeds moeilijker te realiseren. Veel meer energie, creativiteit, inventiviteit en professionele ondersteuning was en is nodig om het verenigingsaanbod in stand te houden.

2.6. Sport voor mensen met een handicap.

Het is belangrijk dat voldoende sportmogelijkheden aanwezig en toegankelijk zijn voor mensen met een handicap. Door het volgen van het beleid van de "Organisatorische Integratie" dat door de NebasNsg (Nederlandse sportorganisatie voor mensen met een handicap) wordt vormgegeven, wordt getracht om mensen met een handicap te integreren in valide sportverenigingen en commerciële sportaanbieders. Ook in Landgraaf heeft dit beleid tot enig succes geleid. Die successen moeten we koesteren, maar moeten tegelijkertijd een stimulans zijn tot verdere inspanningen op dit gebied. Daarbij moet extra aandacht worden geschonken aan de voorwaarden waaronder deze sportactiviteiten worden georganiseerd: de begeleiding van deze specifieke doelgroep vereist specifieke kwaliteiten, welke niet altijd bij de doorsnee sportvrijwilligers aanwezig zijn. Daarnaast zijn er vaak extra faciliteiten noodzakelijk.

Volgens Basissport Limburg (Limburgse sportvereniging voor minder validen) wonen in de provincie Limburg 10.500 mensen (1% van de bevolking) met een verstandelijk- of meervoudige handicap. De laatste jaren is sprake van een proces van extramuralisering: steeds meer verstandelijk en meervoudig gehandicapten verlaten de instelling en gaan in buurten en wijken wonen. In Landgraaf is hiervan zelfs nadrukkelijk sprake. Denk maar aan de meer dan 10 verschillende locaties, naast die aan de Hereweg, waar deze mensen wonen. Dit in ogenschouw nemend lijkt het waarschijnlijk dat in Landgraaf relatief meer mensen met een verstandelijke handicap wonen.

Met als uitgangspunt dat iedereen volwaardig moet kunnen deelnemen aan de samenleving dienen ook voor deze "nieuwe wijkbewoners" voldoende bewegingsmogelijkheden als vrijetijdsbesteding te worden ontwikkeld. Een complex vraagstuk,

zeker als bewegingsactiviteiten georganiseerd moeten worden voor mensen met steeds ernstigere handicaps en de veiligheid van deelnemers en vrijwilligers gewaarborgd moet worden. Extra aandacht voor de ondersteuning van sportvrijwilligers is dan ook een vereiste.

Vanuit verschillende organisaties (NebasNsg, Basissport Limburg, SGL) krijgt de gemeente Landgraaf complimenten over haar gevoerde beleid. Het subsidiebeleid, de toegankelijkheid van de accommodaties en de vervoersregeling worden als positief ervaren. *Voortzetting hiervan wordt dan ook wenselijk geacht met, daar waar mogelijk, extra inspanningen tot integratie van de gehandicapte sporters binnen de reguliere sportverenigingen.*

2.7. Naschoolse opvang.

De regering heeft besloten dat met ingang van augustus 2007 de basisscholen verplicht zijn voor- en naschoolse opvang te bieden tussen 7.30 uur en 18.30 uur of zij moeten faciliteiten bieden waarbinnen andere partijen dat doen en de randvoorwaarden hierbij aangeven. Het schoolbestuur wordt dus verantwoordelijk voor het regelen van de aansluiting tussen onderwijs en kinderopvang. Op veel scholen vinden er activiteiten buiten de lestijden plaats. Scholen kunnen, eventueel samen met ouders, allerlei naschoolse activiteiten bieden. Hierbij zijn vaak sportverenigingen, maar ook muziekverenigingen of culturele instellingen betrokken.

Verwachting is dat door middel van naschoolse sportactiviteiten de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang en sport wordt gestimuleerd. Op landelijk niveau wordt er tussen onderwijs-, sport- en opvangkoepels op dit moment overleg gevoerd over de wijze waarop de aansluiting van sport op scholen en naschoolse opvang verder kan worden verbeterd.

In de Landgraafse praktijk vervult de school de rol van makelaar tussen de vraag van ouders en het aanbod van kindpartners (kinderdagverblijven). Deze kindpartners ontwikkelen een aanbod, waarbij sport een invalshoek kan zijn. De school heeft in kaart welke kindpartner wat biedt, en kan de behoefte van ouders en het aanbod van kindpartners matchen.

Hier ligt een nieuwe kans en uitdaging voor sportverenigingen, vraag is wel of sportverenigingen, met de inzet van vrijwilligers, in staat zijn hun aanbod hierop af te stemmen. Daarbij stelt de Wet Kinderopvang nadrukkelijke eisen t.a.v. de kwaliteit van kinderopvang; ook hier ligt wellicht een extra knelpunt voor vrijwilligersorganisaties.

Kort samengevat: een uitdaging voor de sportvereniging, die samen met onderwijs en kindpartners verzilverd kan worden.

2.8. Overgewicht.

Overgewicht is wereldwijd een explosief groeiend probleem. Ook in Nederland stijgt het aantal mensen (volwassenen en kinderen) dat te zwaar is snel.

Cijfers over de toename van overgewicht en obesitas (ernstig overgewicht) bij kinderen zijn verontrustend. In 1980 had 1 op de 15 kinderen van 4 tot 14 jaar overgewicht. Over de jeugdigen in Landgraaf zijn de volgende actuelere gegevens bekend:

Leeftijdscategorie	Overgewicht		Extreem overgewicht	
	Jongens	Meisjes	Jongens	Meisjes
5-6 jaar	6%	12%	4%	2%
9-11 jaar	11%	16%	1%	4%
13-14 jaar	12%	12%	1%	3%

(bron: Registratie jeugdgezondheidszorg GGD 2005-2006)

Overgewicht komt meer voor bij mensen met een lage sociaal economische status (laag inkomen, goedkopere huisvesting, achterstand in gezondheid). Mensen met Obesitas leven minder lang en vooral langer in slechtere gezondheid.

Sport, of beter gezegd een actieve levensstijl, kan een belangrijke bijdrage leveren aan het terugdringen van overgewicht bij jong en oud. De in de vorige paragraaf voorgestelde samenwerking tussen onderwijs en kindpartners kan ook hier van betekenis zijn. Ook in de Buurt Onderwijs Sport-projecten wordt aandacht besteed aan het terugdringen van overgewicht middels voedingslessen en educatie.

HOOFDSTUK 3. HET SPORTBELEID VAN DE OVERHEID

3.1. Het sportbeleid van de rijksoverheid.

Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) erkent en geeft expliciet aan dat de verantwoordelijkheid van het rijksbeleid complementair is aan die van andere partijen en vooral gericht is op:

- het signaleren van knelpunten.
- het leveren van oplossingen in de zin van tijdelijke stimulansen.
- het bewaken van de kwaliteit.
- het stimuleren en innoveren van beleid.

In de recente sportnota "Tijd voor Sport" (2005) kiest het Ministerie van VWS voor de volgende doelen:

- Mensen gaan meer sporten en bewegen voor hun gezondheid.
- Via sport ontmoeten meer mensen elkaar en doen mee aan maatschappelijke activiteiten.
- Mensen gedragen zich sportief en respecteren (spel)regels.
- De topsport in Nederland wordt bevorderd als symbool voor ambitie, als bron van ontspanning en voor het nationale imago in binnen- en buitenland.

In de nota kiest het Ministerie drie speerpunten, die verder uitgewerkt worden in programma's:

1. Gezond door sporten, met als programma's:
 - het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
 - gezonde sportbeoefening
2. Meedoen door sport, met als programma's:
 - opvoeden door sport en school
 - vernieuwen lokaal sportaanbod
 - meedoen allochtone jeugd door sport
 - versterken waarden en normen door sport\integrale buurtaanpak en sport
3. Sport aan de top, met als programma's onder meer:
 - talentherkenning en -ontwikkeling
 - topsporters met een beperking
 - voorkomen dopinggebruik

Voor uitvoering van deze programma's stelt het ministerie van VWS in 2007 (althans op basis van de genoemde nota) € 98,4 miljoen ter beschikking. In vergelijking met de gemeentelijke investering in sport is dit een marginaal bedrag.

3.2. Het sportbeleid van de provincie Limburg.

De provincie Limburg heeft haar sportbeleid vastgelegd in de sportnota Provincie Limburg 2006-2008 en heeft als titel "Sport verlegt grenzen in Limburg" Met deze titel legt ook de Provincie Limburg het accent op de extrinsieke (=externe) functie van sport:

“De sport benut haar kracht ook om andere provinciale beleidsdoelen te realiseren, zoals het verbeteren van de gezondheid van alle burgers, het versterken van de economie en de sociale cohesie, het ontwikkelen van vernieuwende onderwijsconcepten en het leveren van een positief imago van Limburg”.

Ook de Provincie geeft aan complementair te werken aan andere betrokken partijen: “De realisatie van deze doelen is alleen mogelijk als andere betrokken partijen in het maatschappelijke veld bereid zijn om samen te werken en de kansen op te pakken die de sport biedt”.

In de nota worden de volgende doelen gesteld:

- ondersteuning van de sportverenigingen (vrijwilligersorganisaties);
- ontplooiingskansen bieden aan jong talent;
- het tegengaan van de ontgroening. Het bijdragen aan een goed woon-, werk- en leefklimaat waardoor jongeren gestimuleerd worden om in Limburg te blijven wonen of om jongeren van buiten de provincie aan te trekken;
- zoveel mogelijk Limburgers (gaan) sporten en bewegen;
- het verbeteren van de gezondheid van alle burgers, specifiek kwetsbare groepen en jongeren;
- versterken van de sociale cohesie, stimuleren participatie, integratie en ontmoeting;
- het verbeteren van de afstemming tussen voorzieningen- en sportaanbod op de veranderende vraag;
- het versterken van de leefbaarheid in kernen en buurten;
- het leveren van een positieve bijdrage aan economie, toerisme, onderwijs en het imago van Limburg.

Ook de provincie Limburg heeft de uitvoering van het beleid vertaald in drie speerpunten, met daaraan gekoppeld een aantal projecten:

1. Breedtesport.

voor de Sport; denk vooral aan de ondersteuning van Buurt Onderwijs Sportprojecten, jeugdsportprojecten en de vervoersregeling voor sporters met een beperking.

2. Uitvoering Topsportplan.

Betreft vooral de ondersteuning door Topsport Limburg en het Huis voor de Sport bij de ondersteuning van jong talent en topsporters, en de organisatie van topsport-evenementen.

3. Sportondersteuning.

Ook bij dit aspect speelt het Huis voor de Sport als uitvoerder van het provinciale sportbeleid een centrale rol. Meest aansprekende voorbeeld is de ondersteuning van de vrijwilligers in de sport en het in kaart brengen van alle ondersteuningsmogelijkheden voor de sportvrijwilligers.

Het totale budget voor uitvoering van deze activiteiten bedraagt voor 2007 € 1.485.829,-. Daarvan is een bedrag van € 634.797,- beschikbaar voor het Huis voor de Sport.

3.3. Het sportbeleid van de (Eu-)regio.

Binnen de Euregio en op Parkstadniveau staat sport ook op de beleidsagenda. Er wordt gedacht en gesproken over de aansluiting tussen de diverse wandel-, fiets- en ruiterspaden, het gezamenlijk binnenhalen van subsidies en over de realisering van een regionale sportagenda. De ideeën zijn nog te prematuur om hier al concrete uitlatingen over te doen, maar op korte termijn zullen deze ongetwijfeld verder uitgewerkt worden.

3.4. Het sportbeleid van de lokale overheid.

Zoals al aangegeven ligt het (financiële) zwaartepunt van het overheidsbeleid bij de gemeenten. In grote lijn omvat dat lokale sportbeleid de volgende vier aspecten:

1. Accommodatiebeleid: het realiseren en in standhouden van adequate sportaccommodaties.
2. Tarievenbeleid: het tegen redelijke tarieven beschikbaar stellen van de sportaccommodaties.
3. Subsidiebeleid: het verstrekken van directe subsidies aan sportorganisaties c.q. sportactiviteiten.
4. Stimuleringsbeleid: voorwaarden scheppen opdat zoveel mogelijk inwoners aan sport deelnemen of daarbij op een of andere wijze bij betrokken worden (vrijwilligerswerk).

Tot voor enkele jaren kende de gemeente Landgraaf tevens een topsportbeleid, vertaald in de nota "van talent naar top" (2003). Als gevolg van de bezuinigingsoperatie Ultimo Ratio is het voor dit onderdeel bestemde budget niet meer beschikbaar gesteld.

Overigens komt men een specifiek topsportbeleid op lokaal niveau niet veel tegen. Meestal worden ten behoeve van topsporters bovenstaande instrumenten ingezet, waarbij dan extra mogelijkheden gecreëerd worden: extra subsidies, extra faciliteiten en speciale tarieven voor het gebruik van accommodaties.

Als gevolg van de verandering en uitbreiding van het sportaanbod en de groeiende belangstelling voor de commerciële sportaanbieders, leeft bij veel gemeenten de vraag in hoeverre zij hun sportbeleid daarop moeten aanpassen. Cruciale vraag is welke activiteiten c.q. organisaties van dusdanige maatschappelijke waarde zijn dat inzet van overheidsgeld verantwoord is. Bij de meeste gemeenten worden alleen sportverenigingen die aangesloten zijn bij NOC*NSF gesubsidieerd en daarbij worden subsidiebijdragen hoofdzakelijk vastgesteld op basis van het aantal jeugdleden. Gezien de onmisbare waarde van de sportverenigingen op het gebied van jeugdsport, staat die ondersteuning niet ter discussie. ***Het gemeentelijk beleid moet er echter op gericht zijn om zoveel mogelijk mensen aan het sporten en bewegen te krijgen en/of te houden. Vraagstukken als de toenemende vergrijzing, het belang van sport als ontmoetingsplek en de kansen die de WMO in o.a. prestatieveld 1 "bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid" biedt, werpen terecht de vraag op of het subsidiebeleid anno 2007 niet in een breder perspectief geplaatst moet worden.***

De indeling van Crum biedt een kapstok om sportbeleid aan op te hangen.

Voor de (gemeentelijke) overheid is sport vooral een middel tot een hoger gelegen doel. Daarbij gaat het vooral om de waarden die sport in zich heeft. Die waarden zijn vervolgens weer herkenbaar binnen bepaalde sportvormen. De volgende waarden worden vanuit overheidswege aan sportbeoefening toegedicht:

- De vormende waarde van sport: psychologische ontwikkeling doorzettingsvermogen, samenwerkingsvermogen, morele ontwikkeling (verantwoordelijkheidsbesef, fair play, waarden en normen) en fysieke ontwikkeling van individuen.
- De sociaal-integratieve waarde van sport: sociale binding en sociale interactie. Maar ook integratie en emancipatie van etnische groepen of groepen in achterstandssituaties.
- De gezondheidswaarde van sport: de positieve effecten van sport op de fysieke en geestelijke gezondheid.
- De promotionele en daarmee economische waarde van sport: het genereren van economische effecten door bijvoorbeeld het organiseren van grote sportevenementen.

Vanuit deze waarden is Crum (zie paragraaf 2.4.) van mening dat de overheid haar aandacht moet richten op: topsport, wedstrijdsport, recreatiesport en fitnesssport. De gemeente Landgraaf geeft hier al invulling aan. Waarbij de topsport aandacht krijgt via de organisatie van topsportevenementen.

HOOFDSTUK 4. SPORT IN LANDGRAAF

Hoewel er momenteel geen harde cijfers zijn over de sportdeelname in Landgraaf is het algemene beeld dat het tot nu toe gevoerd beleid succesvol is geweest. De sportdeelname is hoog. De sportinfrastructuur is zonder meer goed te noemen. De aanwezigheid van de vele sportverenigingen en het ruime aanbod van sportvoorzieningen is opmerkelijk.

Daarnaast is met de instandhouding van het sportservicebureau en de tijdige aanvraag van landelijke projectgelden (Breedte Sport Impuls en Buurt Onderwijs en Sport) de gemeente Landgraaf zeer actief op het gebied van sportstimulering, waarbij vooral jongeren bereikt worden.

4.1. Sportdeelname in cijfers.

Het verkrijgen van een objectief, zuiver en representatief beeld van de sportdeelname in Landgraaf en deze vervolgens te vergelijken met landelijke cijfers is niet eenvoudig. Alleen al de onduidelijkheid wat sport is, beter gezegd, wat men onder sport verstaat en het aantal keren dat men minimaal aan sport moet doen, maakt dat gegevens altijd discutabel en moeilijke vergelijkbaar zijn. Bepalend bij cijfers is de beleving van de sportende burgers: wordt het wandelen met de hond als een sportieve activiteit gezien, of als een dagelijkse noodzakelijke bezigheid. Advies is dan ook om onderstaande cijfers als indicatief te beschouwen en dus terughoudend te zijn met het trekken van conclusies. Om de gemaakte aannames in deze sportnota te kunnen staven, wordt aanbevolen om in 2007/2008 te starten met de invoering van een monitoringssysteem. Op die wijze wordt duidelijkheid over de Landgraafse sportbeoefening geboden. Knelpunt daarbij zal zijn om de ongeorganiseerde sporters in beeld te brengen: dit kan alleen via een representatief onderzoek onder de inwoners.

Voor de meest recente gegevens maken we gebruik van de cijfers van de Buurtmonitor Parkstad en het Centraal Plan Bureau (2006).

Uit de Buurtmonitor Parkstad Limburg blijkt dat 48% van de Landgraafse inwoners (18 jaar en ouder) vindt dat zij aan sport doen. Opmerkelijk is dat van deze sporters, 92% aangeeft dat zij wekelijks aan sport doen. Voorzichtige conclusie is dat mensen alleen vinden dat zij sport beoefenen als zij dit ook regelmatig doen. De landelijke norm (12 keer per jaar) vindt men onvoldoende om van 'sport' te spreken.

Voor wat betreft het aantal sporters in verenigingsverband is er geen vergelijkingsmateriaal. De gemeente Landgraaf beschikt alleen over gegevens van de 35 verenigingen (van totaal 71!) die een subsidieaanvraag indienen. Dit zijn echter alleen die verenigingen die ook beschikken over jeugdleden en verenigingen voor de gehandicaptensport. Vermeldenswaardig is wel een door de welzijnsinstelling WeISUN gehouden enquête op het Eijkhagencollege. Hieruit bleek dat 60% van de jongeren lid is van een sportvereniging.

Verder subsidieert de gemeente Landgraaf 6 (regionale) gehandicaptenverenigingen, daarvan zijn 102 leden uit Landgraaf afkomstig.

Over het totale aantal gehandicapte sporters in Landgraaf zijn geen cijfers bekend.

Het Centraal Plan Bureau geeft de volgende cijfers/gegevens:

- Percentage dat sport (meer dan 12 keer per jaar) incl. wandelen/fietsen:
 - 6-11 jr. 93
 - 12-19 jr. 90
 - 20-34 jr. 77
 - 35-49 jr. 71
 - 50-64 jr. 55
 - 65-79 jr. 33
- De sportdeelname bij de bevolking van 18-79 jaar is van 60% in 2002 gestegen naar 64% in 2004.
- Het totale ledenaantal van NOC*NSF lidorganisaties stijgt al sinds 1986 gelijkmatig van 27% van de bevolking tot 30% in 2004.
- In 27 jaar is de relatieve sportdeelname van 50-64 jarigen meer dan verdubbeld en van 65-plussers verviervoudigd.
- Lager opgeleiden doen gemiddeld aanmerkelijk minder vaak aan sport dan middelbaar/hoger opgeleiden.
- Er is nauwelijks verschil tussen deelname van mannen en vrouwen.
- De sportdeelname onder allochtonen blijft achter bij autochtonen (resp. 59% en 69%).
- Jongvolwassenen (6-24 jr.) met een (lichamelijke) beperking blijken niet minder aan sport te doen dan jongvolwassenen zonder beperking. In de groep 25-79 jarigen met beperking blijkt het aantal sporters slechts de helft te zijn van het aantal mensen zonder beperking.

4.2. Het sportaccommodatieaanbod.

Landgraaf kent een rijk verenigingsleven. Meer dan 35 takken van sport kunnen bij meer dan 70 verenigingen beoefend worden. Daarmee kunnen bijna alle populaire sporten binnen de gemeentegrens beoefend worden. Van de 15 grootste sportbonden zijn er 13 in Landgraaf of op fietsafstand vertegenwoordigd. Alleen watersport (zeilen etc.) en schaatsen zijn niet in de directe omgeving te beoefenen (**zie bijlage 2**).

Ook de ongeorganiseerde sporters komen volop aan hun trekken. Immers het sportvoorzieningsniveau, waar veelal ook ongeorganiseerde sporters gebruik van kunnen maken is omvangrijk:

Binnensportaccommodaties:

- 6 gymzalen:
 - Gymzaal Heigank
 - Gymzaal Kakert
 - Gymzaal Bei de Ling
 - Gymzaal Leenhof

- Gymzaal Lichtenberg
- Gymzaal Residentie
- 6 sporthallen:
 - Sporthal Banenberg
 - Sporthal In de Bende
 - Sporthal Strijthagen
 - Sporthal Ter Waerden (beschikt tevens over het gevechtssportcentrum).
 - Sportzaal Hoefveld.
 - Olympiadrome
- 2 zwembaden:
 - Zwembad In de Bende
 - Op de Bies
- 1 tenniscentrum:
 - Tennis- Centrum Nieuwenhagen, B.V

Buitensportaccommodaties:

- 7 voetbalaccommodaties:
 - Sportcentrum Strijthagen.
 - Sportcomplex Abdissenbosch.
 - Sportcomplex Nieuwenhagen.
 - Sportcomplex Rimburch.
 - Sportcomplex Ter Waerden.
 - Sportcomplex De Voort.
 - Sportcomplex Kakert.
- 3 tenniscomplexen:
 - Tenniscomplex An d'r Schacht.
 - Tenniscomplex Moltbos.
 - Tenniscomplex Ubach over Worms.
- 1 atletiek accommodatie (Cooperbaan)

Commerciële sportaccommodaties:

- 2 fitnesscentra:
 - Fit4life.
 - Special Sports.
- SnowWorld Landgraaf.
- Wielrenbaan.
- Dansschool Slide

Dit overzicht is niet uitputtend. In Landgraaf zijn ook aanwezig: 7 maneges (waaronder één manege met een aanbod voor gehandicapten die willen paardrijden), 7 paardenpensions, visvijvers en jeu de boules banen. Voeg hierbij de uitstekende mogelijkheden voor wandelen, joggen, fietsen, mountainbike en langlaufen in de nabijheid en vastgesteld mag worden dat het voorzieningenniveau in kwantitatief opzicht op een hoogwaardig peil is.

4.3. Het sportbeleid van de gemeente Landgraaf.

Het huidige beleid van de gemeente Landgraaf kent 5 speerpunten:

1. Het realiseren en in stand houden van sportaccommodaties.
2. Het tegen aanvaardbare tarieven beschikbaar stellen van deze accommodaties.
3. Het verstrekken van subsidies.
4. Het stimuleren van de sportdeelname.
5. Sport(ieve) evenementen.

Tot voor kort kende Landgraaf ook een topsportbeleid. Medio 2003 stelde de raad de nota "van talent naar top" vast. Uitvloeisel van deze nota was de beschikbaarstelling van een jaarlijks bedrag van € 15.000,-. Echter, als gevolg van noodzakelijke bezuinigingen, werd dit bedrag al in het 2^e jaar (2005) uit de begroting gehaald. Zoals eerder aangegeven krijgt topsport op dit moment alleen aandacht via de organisatie van topsportevenementen.

Als afsluiting van deze paragraaf wordt een samenvattend overzicht gegeven van de gemeentelijke uitgaven voor sport in Landgraaf.

Ad 1. Het realiseren en in stand houden van sportaccommodaties.

Buitensport

Het accommodatiebeleid van de gemeente Landgraaf is gericht op het in stand houden, upgraden en volwaardig exploiteren van drie goed geoutilleerde voetbalcomplexen in haar gemeente, de zogenaamde A-locaties. Deze locaties vormen dan, samen met de aanliggende binnensportaccommodaties, centrale brede sportcomplexen. In elke kern van de gemeente treffen we een dergelijke A-locatie aan.

Naast en aanvullend hierop blijven overige, bestaande voetbalaccommodaties gehandhaafd indien het de gemeente niets extra kost. Dit kan door over te gaan tot volledige privatisering.

De tennisaccommodaties zijn al allemaal geprivatiseerd

Deelbesluiten op sportaccommodatiegebied, zoals het niet nieuw bouwen van een 4-baans kunststof atletiekbaan, of het wel verbouwen van de huidige atletiekaccommodatie (al gerealiseerd met een bijdrage van de gemeente), staan in deze nota niet meer ter discussie, omdat daar al besluitvorming over heeft plaatsgevonden.

De kapitaalslasten voor de buitensportaccommodaties bedroegen in 2006 € 38.697; voor onderhoud was een bedrag van € 130.932 gereserveerd. Hier tegenover stond een bedrag van € 70.264 aan huuropbrengsten. **In bijlage 3.** treft u een overzicht van lasten en baten per accommodatie aan.

Binnensport

Drie sporthallen, een sportzaal en een gymnastiekzaal, die in eigendom zijn van de gemeente Landgraaf worden beheerd door Heton Landgraaf BV. We belichten deze kort:

- Ten aanzien van sporthal Ter Waerden (1992) valt aan te geven dat deze sporthal is ingebed in een pas verbouwde sportomgeving. De sporthal ligt op een goede locatie en is uitstekend toegankelijk. Er is voldoende parkeergelegenheid tijdens normaal gebruik. Bij pieken (rommelmarkten e.d.) is parkeren lastig. De onderhoudstoestand is zonder meer goed te noemen, zeker na de onlangs vernieuwde cv installatie.
- Sporthal In de Bende in Nieuwenhagen (1977) is weliswaar een oude accommodatie, maar voldoet nog steeds aan de wensen van de gebruikers en heeft een redelijk tot goede onderhoudstoestand. Knelpunt hier is echter de toegankelijkheid voor minder validen. Voor rolstoelgebruikers moeten er extra voorzieningen getroffen worden. Voor wat betreft toekomstige ontwikkelingen ligt er een relatie met de plannen voor zwembad In de Bende. Vandaar dat dit meegenomen wordt bij het zwembad.
- Sporthal Baneberg heeft een erg ongunstige ligging, midden in een wooncomplex. Dit leidt tot overlast van de omwonenden en klachten van de bewoners. De hal is prima toegankelijk voor minder validen. De onderhoudstoestand is goed.
- Sportzaal Hoefveld; een kleinere accommodatie die prima voldoet aan de eisen van onderwijs en recreatieve sportactiviteiten. Door voortdurend uitgestelde besluiten is echter aan deze zaal jarenlang alleen noodzakelijk onderhoud gepleegd. Er is dan ook sprake van achterstallig onderhoud.

- Het behoud van gymzaal Kakert staat al enkele jaren ter discussie. Gevolg van deze uitgestelde besluitvorming is dat er al lang geen adequaat onderhoud meer gepleegd is. Aangezien de overige accommodaties voldoende ruimte hebben zou sluiting van deze zaal een optie kunnen zijn.

Bij de eerste vier accommodaties is er een kantine aanwezig. Vanuit het oogpunt van sociale ontmoeting een belangrijk gegeven.

Naast deze accommodaties zijn er nog twee sporthallen en vijf gymzalen die echter niet in eigendom zijn van de gemeente en waar de gemeente ook geen enkele zeggenschap over heeft: sporthal Strijthagen en Olympiadrome en de gymzalen Heigank, Bei de Ling, Leenhof, Lichtenberg en de Residentie.

De kapitaalslasten voor de binnensportaccommodaties bedroegen in 2006 € 136.548. De onderhoudskosten bedroegen € 239.926. De huur opbrengsten voor de binnensport bedroegen € 49.612.

Zwembad In de Bende.

De onderhoudssituatie van zwembad In de Bende is al jaren een groot zorgpunt. Op korte termijn zal er dan ook een beslissing genomen moeten worden over de toekomst van dit bad. Reden om hier binnen deze nota extra aandacht aan te schenken.

Zwembad in de Bende is gelegen in de wijk Nieuwenhagen, dus centraal in de gemeente. Het zwembad maakt onderdeel uit van een groot gebouwencomplex. Tot dit complex behoren sporthal In de Bende, de horeca Trim Bourgogne en het kantoor van Heton Sport en de Stichting Peuterspeelzaal Landgraaf .

Oorspronkelijk telde het zwembad twee bassins: een instructiebad en een wedstrijdbad. Later werd het zwembad uitgebreid met een klein recreatiebad – zowel binnen als buiten – en bijbehorende waterglijbaan.

Het instructie- en wedstrijdbad wordt wekelijks gebruikt door ruim 1.000 personen. Dit gebruik kan worden gerangschikt onder de noemer van “doelgroepengebruik”, zoals bijvoorbeeld recreatief zwemmen, school- en lezswemmen, aquafit-activiteiten, patiëntengroepen, ouder & kindzwemmen. Het vrije zwemmen viert met name in de (zomer)vakantie hoogtij (gemiddeld 350 bezoekers per dag). Van de bezoekers (totaal ± 150.000 per jaar) is ongeveer 65% afkomstig uit Landgraaf, de rest is woonachtig in de overige Parkstadgemeenten.

In zwembad In de Bende hebben in de achterliggende periode geen noemenswaardige bouwkundige, machinetechnische en functionele aanpassingen plaatsgevonden. De machines zijn al enkele jaren afgeschreven en vertonen in toenemende mate mankementen. Onderdelen zijn door de leeftijd van de machines niet meer voorhanden. Daarnaast heeft het ventilatiesysteem onvoldoende capaciteit waardoor het klimaat in het zwembad onaangenaam is. Ook voldoet het bad niet meer aan de ARBO-wetgeving. De bak van het wedstrijdbad is aan vernieuwing toe. Omdat functionele aanpassingen achterwege zijn gebleven, oogt het zwembad verouderd en voldoet het niet meer in alle opzichten aan de hedendaagse eisen.

Op dit moment wordt gewerkt aan de vervanging van een gedeelte van de luchtbehandelinginstallatie in het zwembad. Uit oogpunt van hygiëne en veiligheid is deze vervanging onontkoombaar. Onder voorbehoud van geen machinetechnische calamiteiten is openstelling van het zwembad gewaarborgd voor pakweg 3 jaren.

Alles bij elkaar kunnen we de volgende conclusies trekken:

1. zwembad In de Bende is bij uitstek een doelgroepenbad. Als gevolg van ontgroening en vergrijzing is de verwachting, dat het doelgroepen gebruik in omvang zal toenemen;
2. het in stand houden van een doelgroepenbad past binnen de kaders van de gemeentelijke huisvestingszorg;
3. zonder renovatie gaat het bad nog slechts enkele jaren mee maar het moment van sluiting is dan onontkoombaar.

Overwegingen

Kijkend naar de toekomst hebben we 4 alternatieven op een rijtje gezet:

- a) geen actie ondernemen waardoor de exploitatie over enkele jaren moet worden beëindigd;
- b) renovatie van het zwembad;
- c) renovatie in combinatie met aanpassing en uitbreiding van het huidige zwembad;
- d) bouwen van een nieuw zwembad.

Ad a) Sluiting

Sluiting van het zwembad betekent dat een grote groep burgers naar elders moet reizen om te kunnen zwemmen en kinderen moet wegbrengen naar en ophalen van de zwembad.

Ook in financiële zin heeft sluiting consequenties (eenmalige afschrijving boekwaarde). Bovendien is de vraag wat te gebeuren staat met de aangrenzende bebouwing.

Ad b) Renovatie

Renovatie voorziet in de vervanging van de huidige installaties en de bak van het zwembad. Het instructie- en recreatiebad blijven gehandhaafd. De waterglijbaan wordt straks niet meer vervangen. Renovatie mondt uit in een zwembad dat voldoet aan de eigentijdse eisen ten aanzien van energie en veiligheid. De renovatiekosten bedragen naar schatting 2 miljoen euro.

Ad c) Renovatie, aanpassing en uitbreiding zwembad

Deze voorziening gaat een stap verder. Renovatie en uitbreiding garanderen dat het zwembad weer toekomstbestendig is. Aan de ene kant wat betreft de installaties en het bassin, aan de andere kant qua inrichting, uitstraling en toegankelijkheid van het zwembad. Kortom een zwembad dat, zonder al te veel luxe, weer vele jaren mee kan.

De uitbreiding voorziet in het realiseren van een bassin ter grootte van het huidige wedstrijdbad. Dit tweede wedstrijdbad wordt bij voorkeur flexibel uitgevoerd en

gerealiseerd ter plekke van grofweg het huidige recreatiebad. Deze twee bassins worden van elkaar gescheiden door een ruim loop Perron.

Behalve het recreatiebad wordt ook het huidige instructiebad afgestoten. Voor zover mogelijk zou deze ruimte voor een andere functie dienst kunnen gaan doen.

Renovatie en uitbreiding stellen hoge eisen aan de planning van de werkzaamheden. De overlast moet tot een minimum beperkt blijven zodat de exploitatie van het zwembad zoveel mogelijk ongestoord doorgang kan blijven vinden. Niettemin moet met een tijdelijke sluiting van het zwembad rekening worden gehouden.

De investeringskosten worden geraamd op grofweg zes miljoen euro.

Ad d) Nieuwbouw

Bij nieuwbouw (ter grootte van twee wedstrijdbassins met alle daarbij behorende nevenruimten) lopen de bouwkosten op tot ongeveer 10 miljoen euro. Afhankelijk wat er gebeurt met het gebouwencomplex is ook de herbouw van minimaal een sporthal noodzakelijk.

Welbeschouwd moet voor het realiseren van nieuwbouw worden uitgekeken naar een andere locatie. Deze locatiekeuze is afhankelijk van meerdere factoren (al dan niet een centrale ligging in de gemeente, eventuele herbouw van een sporthal).

Pluspunt van een nieuw zwembad is dat de exploitatie van het huidige zwembad gewoon doorgang kan blijven vinden.

Conclusie.

Gelet op de huidige functie van het zwembad als doelgroepenbad en wegens de te verwachten toename van het doelgroepen gebruik in de toekomst is het alleszins verantwoord om het zwembad te handhaven. Renovatie van het zwembad is gewoonweg een must, omdat het zwembad momenteel niet meer aan alle eisen voldoet en de huidige installaties dringend aan vervanging toe zijn. Louter renovatie schiet echter het eigenlijke doel voorbij, want het leidt op de keper beschouwd niet tot een "zwembad op maat" voor de nabije toekomst. Een zwembad waarmee men weer ongeveer 20 jaren probleemloos vooruit kan, dát is namelijk waar het om gaat! Daarom is een uitbreiding van het zwembad met een doelgroepenbad onontkoombaar. Om zoveel mogelijk aan de eisen van doelgroepen tegemoet te kunnen komen, moet dit doelgroepenbad bij voorkeur flexibel worden uitgevoerd. Onder andere met een beweegbare vloer en scheidingswanden. Ook zal terdege bezien moeten worden in hoeverre – middels uitbreiding en/of herbestemming van vrijkomende ruimte – invulling wordt gegeven aan met het zwembad samenhangende behoeften, bijvoorbeeld uit oogpunt van toegankelijkheid, gezondheid, personeel, bezoekers, horeca. Een nog verdere stap zou zijn om een combinatie met andere (welzijns-)functies mogelijk te maken.

Ad 2. Het tarievenbeleid.

Om sportverenigingen en sporters in staat te stellen tegen redelijke tarieven gebruik te kunnen maken van de accommodaties hanteert de gemeente tarieven die ver beneden de kostprijs zijn.

Deze systematiek brengt voor de verenigingen de minste administratieve rompslomp met zich mee, maar geeft onvoldoende inzicht in de indirecte subsidies aan verenigingen. De Raad heeft op 12 april 2007 besloten de huidige systematiek te wijzigen, middels het in rekening brengen van een kostendekkende huur, die vervolgens via een andere wijze aan de huurders gecompenseerd wordt. Deze systematiek geeft meer duidelijkheid in de besteding van gemeenschapsgelden, maar betekent ook meer administratieve handelingen.

Ad 3. Het verstrekken van subsidies.

Zoals in de meeste gemeenten in Nederland staat ook in de gemeente Landgraaf de jeugd centraal. Op basis van de huidige subsidieverordening komen sportverenigingen, die zijn aangesloten bij NOC*NSF, in aanmerking voor een subsidiebijdrage. De hoogte van de bijdrage wordt bepaald door het aantal jeugdleden (tot en met 18 jaar). ***Inmiddels is besloten om de huidige grondslagen te herzien en voor het jaar 2009 nieuwe grondslagen vast te stellen. Voor 2007 en 2008 ontvangen de verenigingen vaste bedragen die gebaseerd zijn op de bedragen die men in 2006 ontving.***

In totaal wordt er in 2007 \pm € 119.000 aan verenigingssubsidie verstrekt. Aan binnensportverenigingen een bedrag van \pm € 74.600 en aan buitensportverenigingen een bedrag van \pm € 44.500. Voor wat betreft de indexering wordt de index van het Centraal Plan Bureau (bruto binnenlands product) gevolgd.

Naast deze verenigingssubsidies worden meerdere maatschappelijke instellingen, die sportbeoefening c.q. sportstimulering tot hun takenpakket rekenen, gesubsidieerd. De belangrijkste daarbij is Heton Landgraaf die de gemeentelijke binnensport-accommodaties (sporthallen, gymzalen en zwembad) exploiteert en beheert en waarvan tevens het sportservicebureau onderdeel is (zie sportstimuleringsbeleid). Deze organisatie ontving in 2006 van de gemeente een subsidie groot € 573.065. Andere instanties zijn WeISUN (sportieve buurt/wijk activiteiten) en de GGD OZL (gezondheidsprojecten). Ten behoeve van de vervoersregeling voor gehandicaptensport wordt jaarlijks een bedrag van € 0,05 per inwoner gereserveerd. In 2006 is hiermee een bedrag gemoeid van € 1.959 en in 2007 een bedrag van € 1.943.

Tot slot beschikt de gemeente Landgraaf over een sportstimuleringsfonds, in 2007 een bedrag van € 6.310, waaruit incidentele kleinere activiteiten bekostigd kunnen worden.

Ad 4. Het sportstimuleringsbeleid.

Het sportstimuleringsbeleid kent een structureel en een projectmatig karakter. Structureel betreft het de subsidiering (in 2007 € 67.000) van het sportservicebureau (SSB) dat is ondergebracht bij Heton Landgraaf . Dit bureau functioneert vanaf 1999, omvat 1,1 fte en heeft de volgende taken:

- Uitvoering van landelijke geïnitieerde projecten zoals de Breedte Sport Impuls, vooral gericht op jeugd, ouderen, vrijwilligers en buurtontwikkeling en de Buurt, Onderwijs

en Sport (BOS)-projecten, voornamelijk gericht op de 10-19 jarigen. Denk in deze o.a. aan de Jeugd Olympische Dag.

- Voorlichting (PRS Aktueel, Website).
- Verenigingsondersteuning: ondersteuning en advisering aan vrijwilligers (organisatie themabijeenkomsten en sportcongres), begeleiding I/Ders en ondersteuning van het panel 'zaalsportaccommodaties/sportstimulering'
- Netwerken (Euregio, Parkstad).

Op verzoek van de gemeente verricht het sportservicebureau sinds 2006 financieel-administratieve werkzaamheden voor de MBvO groepen. Verder wordt het SSB ingeschakeld bij bijvoorbeeld nevenactiviteiten van grote sportieve evenementen als de Eneco-tour.

Voor de komende drie jaar ligt het zwaartepunt van de werkzaamheden van het SSB vooral bij de uitvoering van BOS-projecten. In deze projecten staan de 10-19 jarigen centraal en worden er, zoveel mogelijk op wijkniveau, vele (sportieve) activiteiten voor deze doelgroep georganiseerd. Zowel vanuit het SSB als vanuit WelSUN en de GGD wordt de projectcoördinatie en de uitvoering van de activiteiten verzorgd voor "de actieve wijk" (Lauradorp), "de gezonde wijk" (Schaesberg Zuid-Oost), "de leefbare wijk" (Kakert) en "de gemeenschappelijke wijk" (Abdissenbosch). In iedere wijk met een eigen accent! Voorwaarde voor de rijksbijdrage van het Ministerie van VWS betreffende BOS is 50% cofinanciering. De eerder genoemde gemeentelijke subsidie aan het SSB wordt hiervoor ingezet.

De BOS-projecten bieden de gemeente –zoals in het afgelopen jaar reeds is gebleken– een nadrukkelijke kans om niet alleen de interne samenwerking (op het gebied van onderwijs, gezondheid en jeugd, maar ook de externe samenwerking (met welzijnsinstellingen, onderwijs, gezondheidsdiensten, sportverenigingen en commerciële aanbieders) te verbeteren.

De toekenning van in totaal 4 (maximale) BOS-rijksbijdragen aan Landgraaf door het Ministerie van VWS onderstreept de zeer actieve rol van de gemeente Landgraaf in het kader van sportstimulering voor de jeugd!

Voor wat betreft de ondersteuning en advisering aan vrijwilligers is ook de rol van de Vrijwilligerscentrale van belang. Ook de Vrijwilligerscentrale organiseert bijeenkomsten en cursussen voor (sport)vrijwilligers.

Daarbij schenkt de vrijwilligerscentrale in 2007 bijzondere aandacht aan de inrichting van een servicebureau, waarin de mogelijkheid bestaat voor administratieve ondersteuning van vrijwilligersorganisaties. Op dit moment maken daar al 2 sportverenigingen gebruik van. Voor 2007 wordt gemikt op 15 (sport)verenigingen.

Gezien de raakvlakken van de activiteiten van het SSB met de Landgraafse vrijwilligerscentrale zijn er afstemmingsvoordelen te behalen indien beide instellingen

worden samengevoegd. Uiteraard zal eerst in een vervolgonderzoek een zorgvuldige afweging dienen plaats te vinden van de consequenties van een dergelijke samenvoeging.

Ad 5. Sport(ieve) evenementen.

Binnen de gemeente Landgraaf worden tot nu toe twee topsportevenementen met landelijke en zelfs internationale uitstraling georganiseerd: de Enecotour op Megaland en de wereldbeker snowboarden in SnowWorld.

Het is vooral de aanwezigheid van deze unieke accommodaties die landelijke promotie van de gemeente Landgraaf mogelijk en interessant maken. Daarbij sporen de ambities van de eigenaren/exploitanten van deze accommodaties prima met de ambities van de gemeente Landgraaf, zoals verwoord in de strategische visie. Hierin wordt aangegeven dat de gemeente Landgraaf inzet op recreatie en toerisme en op de ontwikkeling van Parkstad als recreatief hoogtepunt in Nederland. In het verlengde daarvan wordt de uitbouw van evenementen expliciet genoemd. Naast de Enecotour en de wereldbeker snowboarden worden door de Landgraafse verenigingen eveneens meerdere grote evenementen georganiseerd.

In dit kader is het uitdrukkelijk de bedoeling om jaarlijks een groot topsportevenement te organiseren. De meest recente informatie geeft aan dat de voorkeur daarbij uitgaat naar een wielerevenement. Deze voorkeur wordt mede ingegeven door de ervaringen, bestaande connecties en uitstraling die de Enecotour (1,2 miljoen mensen keken naar de uitzending!) heeft.

Een andere (recente) uitdaging is de ontwikkeling van het Sport en Leisurepark Megaland. Gezien de financiële ondersteuning van NOC*NSF en de provincie Limburg en met de enthousiaste samenwerking tussen particulier initiatief, gemeente, sport en onderwijs lijkt dit een kansrijk en uniek project te worden.

Naast de promotionele waarde van dit project voor de gemeente Landgraaf en de extra stimulans voor de specifieke takken van sport (o.a. wielrennen, ATB, downhill, skeeleren en nordic walking), liggen hier ook nadrukkelijk kansen en mogelijkheden in het kader van naschoolse opvang.

Realisering van dit project zou voor de gemeente Landgraaf in sportief en promotioneel opzicht een geweldig resultaat zijn.

Samenvattend overzicht uitgaven.

Lasten 2006		Baten 2006	
Omschrijving	Bedrag	Omschrijving	Bedrag
Reservering onderhoud binnensportaccommodaties	239.926	Huur binnensport	49.612
Reservering onderhoud buitensportaccommodaties	130.932	Huur buitensport	70.264
Kapitaalslasten binnensport	136.548	Projectsubsidie BOS	150.000

Kapitaalslasten buitensport	38.697	Projectsubsidie BSI	46.200
Subsidie Heton	573.065		
Subsidies aan binnensportverenigingen	72.009		
Subsidies aan buitensportverenigingen	43.229		
TOTAAL	1.496.501		316.076

4.4. Van inspraak naar interactie.

Meer en meer doet de lokale overheid pogingen om de burger in een vroeg stadium te betrekken bij de beleidsvorming. Daaraan liggen meerdere argumenten ten grondslag. We noemen de belangrijkste:

- De groeiende mondigheid van de burger, die vanuit zijn/haar ervaringsdeskundigheid graag wil meedenken, meepraten en meebeslissen.
- De groter wordende kloof tussen politiek en burger. Interactieve beleidsvorming is voor de politiek vaak het middel om die kloof te dichten
- Grotere gedragenheid van besluiten, betrokkenheid van burgers leidt tot meer begrip voor de genomen besluiten.
- De wil om goede besluiten te nemen. Politici en ambtenaren zijn er meer en meer van overtuigd dat ervaringsdeskundigheid onmisbaar is voor goede besluitvorming.

In het door de gemeenteraad vastgestelde raamwerk, is aangegeven dat in deze nota de wenselijkheid van de oprichting van een sportraad, een plek moet krijgen.

Het oprichten en in stand houden van een sportraad is een van de mogelijkheden om invulling te geven aan interactieve beleidsvorming. Een andere, ook in Landgraaf, veel gehanteerde methodiek is de organisatie van thema- of denktankbijeenkomsten. Zoals ook al in de strategienota aangegeven zijn de ervaringen daarmee positief.

In een (klein) aantal Limburgse gemeenten is er een lokale sportraad actief. Deze sportraden zijn onafhankelijke raden, die als belangrijkste taak hebben het gevraagd en ongevraagd advies uitbrengen aan de gemeente over het te voeren sportbeleid. Andere functies kunnen zijn het behartigen van de belangen van de aangesloten verenigingen en het verlenen van service. Bijvoorbeeld door het verstrekken van relevante actuele informatie aan de verenigingen of het organiseren van informatieve themabijeenkomsten.

Kritische succesfactoren voor het slagen van een lokale sportraad zijn:

- De bereidheid van de gemeentelijke overheid om de sportraad als de gesprekspartner voor de sport te erkennen en hen in woord en daad te betrekken bij belangrijke ontwikkelingen.
- Daartoe de sportraad voldoende te faciliteren: tijdige en volledige informatieverstrekking en facilitaire ondersteuning bieden.
- Terughoudendheid betrachten bij het onderhouden van bilaterale contacten tussen politiek en verenigingen.

- Duidelijkheid scheppen over de mate van inbreng: geen verwachtingen scheppen die niet waargemaakt kunnen worden.
- De gedragenheid van de sportraad door de lokale verenigingen. Wordt de sportraad ook door de verenigingen erkend als hun belangenbehartiger?
- De kwaliteit van de sportraad. Een goede adviesfunctie vereist voldoende deskundigheid, zowel procedureel (tactvol opereren) als inhoudelijk (weten waar het over gaat).

In Landgraaf zijn de lijnen tussen politiek en sportverenigingen erg kort, mede omdat een aantal lokale politici tevens een bestuursfunctie binnen een sportvereniging bekleden. Er is echter geen structurele, planmatige communicatie tussen gemeente en sport.

Daarom is het alleszins de moeite waard om tot oprichting van een sportraad te komen (met nadrukkelijk aandacht voor de eerdergenoemde kritische succesfactoren).

HOOFDSTUK 5. DE WENSEN VAN DE SPORTERS / BESTUURDERS

Op 27 februari 2007 organiseerde de gemeente een discussiebijeenkomst met sporters en sportbestuurders. Ondanks ruime publicitaire aandacht was de belangstelling teleurstellend. 12 sportverenigingen met 21 personen en 2 onderwijsinstellingen met 2 personen meldden zich aan. Het werd echter een prima bijeenkomst: er werd intensief en constructief met elkaar gediscussieerd en er werd een aantal duidelijke opvattingen naar voren gebracht.

De representativiteit van de aanwezigen roept uiteraard vraagtekens op. Dat geldt in het bijzonder voor de vele ongeorganiseerde sporters, die niet vertegenwoordigd waren.

Bij de vertaling van de opvattingen naar beleid dient hiermee rekening te worden gehouden.

De discussie werd gevoerd aan de hand van 6 onderwerpen. Opdracht aan de discussiegroepen was om voor elk onderwerp 1-3 adviezen aan het College mee te geven. Criteria waaraan de adviezen moesten voldoen waren abstract en concreet, financieel haalbaar en uitvoerbaar binnen 3-5 jaar. Per onderwerp volgt nu een korte weergave van de discussie en de aangedragen adviezen.

5.1. Sportaccommodatiebeleid.

De discussie spitste zich vooral toe op het behouden van de kwaliteit van de accommodaties en daar, waar nodig, het verbeteren van de kwaliteit. Van de gemeente wordt verwacht dat ze ervoor zorgt dat de accommodaties voldoen aan de eisen van deze tijd (hygiëne, veiligheid, onderhoud).

Men is er zich terdege van bewust dat bij het stellen van prioriteiten voor kwaliteit, er een minder hoge prioriteit is voor de kwantiteit. De consequenties daarvan, bijvoorbeeld het afstoten van accommodaties, moet men echter onder ogen durven zien en accepteren. Deze discussie speelt op gemeentelijk niveau al langer en de groep is dan ook van mening dat er slagvaardiger moet worden opgetreden: durf knopen door te hakken, durf stappen te nemen.

Een ander belangrijk aspect is de multifunctionaliteit. Bij de keuze voor kwalitatieve accommodaties moet ook het maatschappelijke rendement (het gebruik van de accommodaties) optimaal zijn. Dat betekent onder meer samenwerken met onderwijs (bijv. naschoolse opvang), welzijnsorganisaties (bijv. buurtverenigingen), organisaties op het gebied van de gezondheidszorg (bijv. fysiotherapeuten) en bedrijfsleven (bijv. horeca). Het gaat om sport en bewegen en dat is tegenwoordig een ruim begrip (zie de indeling van Crum)!

De adviezen:

- Werk toe naar 3 volwaardige, kwalitatief hoogstaande, sportaccommodaties in Landgraaf.
- Richt deze accommodaties zodanig in dat zoveel mogelijk sporten kunnen integreren in deze 3 sportaccommodaties. Ondanks de recente renovatie van de huidige

atletiekbaan, blijft aansluiting bij een grote accommodatie een nadrukkelijke wens van de atletiekvereniging.

- Dit betekent ook aandacht voor de ongeorganiseerde sporten. Denk aan douche- en kleedgelegenheden voor bijvoorbeeld fietsers en nordic walkers.
- Realisatie en/of handhaving van sportaccommodaties in de kernen is een optie, mits er sprake is van draagvlak bij de inwoners. Bijvoorbeeld: minimaal 75% van de leden moet afkomstig zijn uit de kern.
- Verder dienen voor de gymnastieklessen de gymzalen bij scholen behouden te blijven.
- Ga ergens voor: durf knopen door te hakken.

5.2. Subsidiebeleid.

In Landgraaf komen op dit moment alleen verenigingen voor subsidie in aanmerking die jeugdleden hebben en die aangesloten zijn bij de nationale sportkoepel NOC*NSF. Deze twee criteria stonden dan ook centraal in de discussie.

Subsidiering aan jeugdleden staat niet ter discussie. Sportbeoefening op jonge leeftijd wordt gezien als de beste stimulans om ook op latere leeftijd te sporten. Daarnaast hebben jongeren geen of minder financiële mogelijkheden om hun sport te kunnen beoefenen. Gezien de beperkte sportbeoefening van de 14-18 jarigen in verenigingsverband behoeft deze leeftijdsgroep extra aandacht (= meer subsidie).

Verder werd er nadrukkelijk op gewezen dat ook ouderen en mensen met een minimum inkomen voor subsidie in aanmerking moeten komen. Ook de sporters met een handicap zijn een belangrijke doelgroep. De conclusie is echter dat deze in Landgraaf al in voldoende mate worden ondersteund. Bij subsidiering moet verder ook gekeken worden naar de bijdrage die de betreffende sportactiviteit levert aan de oplossing van maatschappelijke problemen. Denk in deze bijvoorbeeld aan het terugdringen van overlast door de jeugd, overgewicht bij jongeren, preventieve werking voor ziekteverzuim, vereenzaming bij ouderen en onvoldoende maatschappelijke participatie door mensen met een minimum inkomen.

De voorwaarde dat sportverenigingen aangesloten moeten zijn bij NOC*NSF wordt betwifteld. Het gaat er om dat binnen verenigingen op een verantwoorde wijze sport bedreven kan worden. Aansluiting bij NOC*NSF is niet essentieel. Wel wordt er van verenigingen verwacht dat ze juridisch hun zaken in orde hebben. De gemeenten moet er van overtuigd zijn dat het gemeenschapsgeld goed besteed wordt en bestuurders van sportorganisaties daarop kunnen aanspreken. Dit betekent dat er sprake moet zijn van een rechtspersoonlijkheid: verenigingen of stichting met notariële akte en ingeschreven bij Kamer van Koophandel. Subsidiering van commerciële organisaties is niet aan de orde.

Adviezen:

- Handhaaf jeugdsubsidie, met eventueel extra aandacht voor de 13-18 jarigen.
- Onderzoek mogelijkheden tot subsidiëring van ouderen en mensen met een minimum inkomen die aan sport deelnemen.

- Laat de voorwaarde dat verenigingen moeten zijn aangesloten bij NOC*NSF los, maar handhaaf de voorwaarde dat alleen verenigingen met een rechtspersoonlijkheid worden gesubsidieerd.
- Onderzoek mogelijkheden om sportactiviteiten met een belangrijke maatschappelijke waarde te subsidiëren. Hierbij wordt vooral gedacht aan projectsubsidies voor activiteiten voor burgers die niet of minder aan sport deelnemen.
- Zorg voor eenvoudige administratieve procedures bij het toekennen van subsidies.

5.3. Aandacht voor de ongeorganiseerde sporters.

Hoewel de ongeorganiseerde sporters niet vertegenwoordigd waren, kreeg deze groep voldoende aandacht tijdens de discussie. In het verlengde van de adviezen over het subsidiebeleid wordt subsidiëring van ongeorganiseerde c.q. individuele sporters niet wenselijk geacht. Maar de gemeente kan wel op andere wijze aandacht schenken aan deze doelgroep. Belangrijk argument daarvoor is dat ook ongeorganiseerde sporters op een verantwoorde en veilige wijze aan sport moeten deelnemen. Dat is op de eerste plaats een verantwoordelijkheid voor de sporter zelf, maar de gemeente kan via het geven van voorlichting en informatie en het zorgen voor goede voorzieningen, denk aan fiets- ruiter- en wandelpaden, ondersteuning bieden. Daarbij is men van mening dat de gemeente een rol heeft bij het stimuleren dat ongeorganiseerde sporters doorstromen naar de georganiseerde sport. Sporten in georganiseerd verband en onder deskundige leiding is van beduidende meerwaarde.

Adviezen:

- Geef voorlichting en informatie over verantwoorde en veilige sportbeoefening aan ongeorganiseerde sporters. Als voorbeelden werden o.a. genoemd: het organiseren van themabijeenkomsten en het publiceren van artikelen in de huis aan huis bladen en het instellen van een (telefonisch) informatiepunt.
- Wijs ongeorganiseerde sporters op de meerwaarde van het sporten in georganiseerd verband.
- Realiseer ontmoetingsplekken voor ongeorganiseerde sporters. Bijvoorbeeld het inrichten van verzamelpunten met kleed- en wasgelegenheid (zie ook het onderdeel; 'accommodatiebeleid').

5.4. Oprichting sportraad.

Dit onderwerp heeft in tijd minder aandacht gehad dan de andere onderwerpen. De conclusie was toch helder: de instelling van een lokale sportraad wordt als zinvol gezien.

Adviezen:

- neem het initiatief tot oprichting van een sportraad.
- de sportraad moet een formele status krijgen, o.a. door expliciete erkenning door de gemeente.
- de sportraad moet gedragen worden door de sportverenigingen.

- o de samenstelling van de sportraad moet een goede afspiegeling zijn van de Landgraafse sportverenigingen.

5.5. Ondersteuning sportverenigingen.

Bij dit onderwerp werd van gedachten gewisseld over de wijze waarop de gemeente de lokale verenigingen kan ondersteunen bij de uitvoering van hun taak. Het is alom bekend dat verenigingen kampen met specifieke en hardnekkige problemen. De belangrijkste zijn: het tekort aan deskundig kader, de toenemende wet- en regelgeving en de verandering van het ledenbestand (minder jeugd, meer ouderen). Opgemerkt werd dat het huidige sportservicebureau daarin een belangrijke taak kan vervullen. Binnen dat bureau zou er dan ook een accentverschuiving moeten plaatsvinden: van stimulering van (vooral) jeugdsport naar ondersteuning van sportverenigingen. Maatwerk wordt daarbij als sleutelwoord gezien, dus geen algemene voorlichting en informatie, maar ondersteuning en hulp op verenigingsniveau. Daarbij gaat het nadrukkelijk niet om sporttechnische adviezen; daarvoor zijn de betreffende sportbonden veel beter toegerust.

Tot slot werd aandacht gevraagd voor de waardering van de gemeente voor de sportvrijwilligers. De huidige, door de vrijwilligerscentrale georganiseerde, waarderingsavond is een prima initiatief, maar bereikt de meeste sportvrijwilligers niet.

Adviezen:

- Investeer in deskundigheid en professionaliteit van de sportbestuurders.
- De ondersteuning aan verenigingen moet laagdrempelig zijn: directe hulp (bijv. bij de uitvoering van de ledenadministratie) op verenigingsniveau en tegen betaalbare tarieven.
- Onderzoek instrumenten om de vele sportvrijwilligers te waarderen.

5.6. Het zwembad.

Onder de aanwezigen waren enkele gebruikers van zwembad In de Bende. Dit bad is aan een grote renovatie toe is. De vraagstelling richtte zich op het belang van het zwembad voor de Landgraaf burgers, de gewenste functie en de ligging van het bad.

Het zwembad wordt door de aanwezigen gezien als een basisfunctie en moet dus hoe dan ook voor de gemeente Landgraaf behouden blijven. Alhoewel een regionale functie c.q. uitstraling van belang is, wordt bij de functies van het zwembad de hoogste prioriteit gelegd bij de eigen inwoners. De concurrentie van een groot zwembad net over de grens is daarbij een belangrijke motivering. Voorkeur gaat dan ook uit naar zogenaamd doelgroepenbad: leeszemmen voor kinderen, aquafit activiteiten voor ouderen, watergymnastiek voor bijv. reumapatiënten enz. Overeenkomstig de discussie bij het accommodatiebeleid, denkt men ook bij het zwembad aan een multifunctionele voorziening. In bijzonder wordt daarbij gedacht aan een voorziening waar kleinschalige sportactiviteiten en instructiebijeenkomsten voor het verenigingskader gehouden kunnen worden. De gedachte om bij de centrale accommodaties, zoals genoemd bij het

accommodatiebeleid, ook een klein zwembad te situeren wordt als erg ambitieus geacht en lijkt vooralsnog niet realistisch.

Adviezen:

- Behoud de functie van het doelgroepenbad.
- Onderzoek mogelijkheden tot aanvullende functie. Bijvoorbeeld de inrichting van een instructieruimte en ruimte voor concentratiesporten.
- Behoud ook de huidige locatie voor het zwembad.
- Investeer in vernieuwingen die gericht zijn op hygiëne, veiligheid, temperatuurverschillen van het water en multifunctionaliteit.
- Houd het bad betaalbaar.

5.7. Belangrijkste conclusies n.a.v. de discussiebijeenkomsten

M.b.t. het accommodatiebeleid.

In algemene zin heerst er tevredenheid over het huidige accommodatieaanbod. Ondanks de vaak hoge leeftijd voldoen de accommodaties aan de wensen van de sporters.

Om ook voor de toekomst dit niveau te behouden, om te kunnen blijven voldoen aan de steeds strengere wet- en regelgeving en om accommodaties ook betaalbaar te houden wordt voor de toekomst een centralisatie naar drie accommodaties als belangrijkste opdracht gezien. Multifunctionaliteit wordt daarbij als een belangrijke meerwaarde gezien.

Dit sluit nauw aan bij de gemeentelijke lijn om vooral te investeren in drie hoogwaardige, multifunctionele accommodaties.

Opmerkelijk is dat de tarifiering niet aan de orde is geweest; blijkbaar wordt de huidige tariefstelling niet als knelpunt ervaren.

M.b.t. het subsidiebeleid.

Ook hier is er sprake van tevredenheid! Wel wordt aandacht gevraagd voor andere doelgroepen: m.n. ouderen en mensen met een laag inkomen en andere organisaties (niet NOC*NSF aangesloten organisaties).

Verder zouden die activiteiten die een duidelijke bijdrage leveren aan de oplossing van (maatschappelijke) problemen, op projectmatige basis, voor extra subsidiering in aanmerking moeten komen.

M.b.t. de aandacht voor ongeorganiseerde sporters.

De ongeorganiseerde sport verdient zonder meer aandacht vanuit de lokale overheid. Echter niet in de vorm van directe subsidiering, maar door middel van het geven van voorlichting over een gezonde en veilige sportbeoefening. Daarnaast wordt van de gemeente aandacht gevraagd voor het toegankelijk maken van sportvoorzieningen in de breedste zin van het woord: accommodaties, ruiters-, wandel- en fietspaden, etc.

M.b.t. de oprichting van een sportraad.

Onderzoek naar de oprichting van een sportraad wordt toegejuicht. Maar de gemeente moet deze raad dan ook echt willen zien als gesprekspartner en belangenbehartiger van de sport(organisaties) en haar dus ook faciliteren. Daarbij moet de sportraad voldoende gedragen worden door de sportorganisaties.

M.b.t. de ondersteuning van verenigingen.

Ondersteuning van sportbestuurders vraagt meer aandacht. Die ondersteuning moet vooral op maat gesneden zijn: bij voorkeur dus op verenigingsniveau. Daarbij wordt vooral gedacht aan deskundigheidsbevordering, maar ook hulp bij de uitvoering van praktische werkzaamheden is een optie.

Tot slot verdient de waardering van vrijwilligers een nieuwe impuls.

M.b.t. het zwembad.

Behoud van het zwembad staat niet ter discussie. Geconstateerd wordt dat, behoudens de slechte conditie waarin het zwembad verkeert, het huidige bad qua functie en ligging voldoet!

Concreet betekent dit: een doelgroepenbad in de kern Nieuwenhagen, want een subtropisch bad wordt niet op de schaal van Landgraaf, maar alleen op Parkstadschaal realistisch geacht. Indien het zwembad wordt gerenoveerd, moet er voor gewaakt worden dat het bad tijdens deze renovatie open blijft.

HOOFDSTUK 6. CONCLUSIES / SWOT ANALYSE

Op basis van bovenstaande analyse van de maatschappelijke- en sportontwikkelingen in Nederland, de situatie in Landgraaf en de wensen van de sporters/bestuurders kunnen de volgende conclusies, in de vorm van een "SWOT analyse", getrokken worden.

Sterke punten	Zwakke punten
<ul style="list-style-type: none"> • Hoge sportparticipatie (aannee) • Positieve waardering voor huidig beleid t.a.v. jeugd en gehandicaptensport • Uitgebreid aanbod accommodaties • Het overwegend positieve oordeel verenigingen over onderhoud en beheer sportaccommodaties • Breed aanbod takken van sport • Aanwezigheid groot aantal verenigingen • Aandacht voor vrijwilligers (via sportservicebureau en vrijwilligerscentrale) • PR via jaarlijkse organisatie sportevenementen • Eenvoudige administratieve procedures • Projectmatige aandacht voor jeugdsport (BSI, BOS) en daardoor voor gezondheid, leefbaarheid en sociale integratie voor jongeren • Alerte houding t.a.v. landelijke en provinciale ontwikkelingen (verwerving extra subsidies; Sport en Leisure Park) 	<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende aandacht voor ouderen en mensen met een minimum inkomen. • Onvoldoende aandacht voor nieuwe vormen van sport • Sportstimuleringsbeleid wordt voornamelijk bepaald door externe factoren (beschikbaarheid subsidies) • Versnippering accommodatiebeleid • Geen optimale controle op kwaliteit geprivatiseerde accommodaties • Onderhoudsniveau zwembad • Onvoldoende zicht op effecten (output, outcome) huidig beleid: geen zicht op het aantal sporters • Onvoldoende afstemming aanbod – vraag verenigingsondersteuning • Bezetting c.q. multifunctionaliteit sportaccommodaties • Communicatie met sportverenigingen • Geen zicht op indirecte subsidies, m.n. in accommodatiesfeer • Geen aandacht voor topsport. • Oostelijk Zuid Limburg behoort tot de meest ongezonde regio's van Nederland • Indexering van de subsidiebijdragen op basis van het gemeentefondsaccres. Dit betekent dat tegen een mogelijke stijging van de kosten, de inkomsten voor de sportverenigingen kunnen verminderen.
Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling nieuw sportbeleid met alle kansen voor het inslaan van nieuwe richtingen en de mogelijkheid om de negatieve effecten van sport zoveel mogelijk te reduceren • Aanwezigheid professionele organisatie voor ondersteuning verenigingen (sportservicebureau en vrijwilligerscentrale) • Ontwikkeling nieuw subsidiebeleid • Aanpassing tarievenbeleid • Ontwikkeling nieuw armoedebelief • Op Parkstadniveau mogelijkheden aangrijpen voor gezamenlijke subsidie-aanvragen • Ontwikkeling regionale sportkalender • Bereidheid tot interactieve beleidsvorming bij gemeente en sportaanbieders • Ambities bij en samenwerking met particulier initiatief (zowel commerciële aanbieders als sportverenigingen) • Aanwezigheid grote publiekstrekkers (SnowWorld, megaland) • Aanwezigheid uitdagend sportlandschap: heuvels, bossen (fietsen, wandelen, nordic walking atb etc.). • Groeiende samenwerking tussen sport, onderwijs en buurt (BOS) • Ontwikkeling Sport en Leisure Park (eventueel in samenhang met naschoolse opvang) • Ambitie tot investeringen in zwembad (renovatie of nieuw). • Extra aandacht voor een verbetering van de gezonde leefomgeving in Oostelijk Zuid Limburg. • Inspelen op demografische ontwikkelingen waarbij aan de doelgroep ouderen, andere en nieuwe impulsen gegeven kunnen worden ten behoeve van het verantwoord bewegen c.q. sporten • Een extra inspanning tot integratie van gehandicapte sporters binnen reguliere verenigingen • Afstemmingsvoordelen bij samenvoeging van het sportservicebureau en de Landgraafse vrijwilligerscentrale 	<ul style="list-style-type: none"> • Sterke vergrijzing in Landgraaf in relatie tot ontbreken gerichte aanpak voor senioren sport • Toename problemen voor verenigingen die zich vooral op jongeren richten. • Minder slagkracht en/of veerkracht voor sportverenigingen (minder leden, minder vrijwilligers, meer regels) • Verdwijnen accommodaties op wijkniveau • Lange besluitvormingstermijnen, denk m.n. aan accommodatiebeleid: • Niet voldoen aan regelgeving door privatisering accommodaties • Groei ongeorganiseerde sport in relatie tot ontbreken aandacht voor deze groep.

HOOFDSTUK 7. AANBEVELINGEN

Op basis van het voorgaande en in het bijzonder op basis van de SWOT analyse worden in dit hoofdstuk een aantal doelstellingen en aanbevelingen voor de komende periode benoemd. Deze doelstellingen en aanbevelingen zijn geclusterd binnen de 5 speerpunten van het sportbeleid (hoofdstuk 4, paragraaf 3).

1. Het realiseren en in stand houden van sportaccommodaties.
2. Het tegen aanvaardbare tarieven beschikbaar stellen van deze accommodaties.
3. Het verstrekken van subsidies.
4. Het stimuleren van de sportdeelname.
5. Sportieve evenementen.

Uitbreiding van de samenwerking op (Eu-)regioniveau is voor alle speerpunten aanbevolen en niet separaat bij alle speerpunten benoemd.

SPEERPUNT 1. Het realiseren en in stand houden van sportaccommodaties: van kwantiteit naar kwaliteit

Het huidige sportaccommodatieaanbod wordt door de gebruikers als voldoende tot goed ervaren. Maar veel van de huidige accommodaties dateren uit de jaren 60-70 met als gevolg dat onderhoud meer en meer aandacht vraagt.

Rekening houdend met de te verwachten benodigde investeringen, het belang van een hoge bezettingsgraad en de toenemende wens/noodzaak bij sportorganisaties tot samenwerking met andere partijen is clustering van accommodaties een logische keuze.

Doelstelling/aanbeveling	Motivering	Opmerkingen
Clustering van zoveel mogelijk sportfuncties binnen drie multifunctionele accommodaties	Zie paragraaf 2.3 en 5.1.	Meenemen bij algemene herijking accommodatiebeleid (2007)
Besluitvorming over de toekomst van sportzaal Hoefveld en gymzaal Kakert	Zie paragraaf 4.3. bij speerpunt 1	Meenemen bij algemene herijking accommodatiebeleid (2007).
Bevordering gebruik accommodaties door ongeorganiseerde sporters	Zie paragraaf 2.3. en 5.1.	Meenemen bij algemene herijking accommodatiebeleid (2007)
Aandacht voor controle op veiligheidsaspecten binnen geprivatiseerde accommodaties	Verantwoordelijkheid ligt primair bij exploitant, maar de gemeente heeft een controlerende, toetsende en handhavende taak	Meenemen bij algemene herijking accommodatiebeleid (2007)
Aandacht voor veilige wandel-, fiets- en ruiterspaden	Meer en meer burgers maken hier gebruik van. De gemeente heeft een controlerende, toetsende en handhavende taak.	Meenemen bij algemene herijking accommodatiebeleid (2007)
Besluitvorming over renovatie en uitbreiding zwembad In de Bende	Onderhoudssituatie vereist op korte termijn renovatie; met uitbreiding wordt een keuze gemaakt voor de komende 20 jaar	Meenemen bij algemene herijking accommodatiebeleid (2007)

SPEERPUNT 2. Het tegen aanvaardbare tarieven beschikbaar stellen van deze accommodaties: van gemakkelijk naar inzichtelijk.

De waarde van sport legitimeert de inzet van gemeenschapsgelden voor de groep sporters. De realisatie en instandhouding van sportaccommodaties brengt echter hoge lasten met zich mee. Een kostendekkend tarief zou sport voor een grote groep (potentiële) sporters onbetaalbaar maken. Echter, het is wel van belang dat de besteding van gemeenschapsgelden inzichtelijk wordt gemaakt: de Raad heeft daarom op 12 april 2007 besloten tot invoering van kostendekkende tarieven. De consequentie van de implementatie van dit besluit voor de (sport-)verenigingen dient onderzocht te worden.

Doelstelling/aanbeveling	Motivering	Opmerkingen
Onderzoek de consequenties van het besluit tot invoering van kostendekkende tarieven.	Zie paragraaf 4.3. bij speerpunt 2	Meenemen bij algemene herijking accommodatiebeleid (2007) en de vernieuwing van de subsidieverordening (2008)

SPEERPUNT 3. Het verstrekken van subsidies: meer ruimte voor doelgroepen en meer ruimte voor verenigingen.

Uit de analyse blijkt duidelijk dat het sportpalet drastisch veranderd is (Crum). Het gemeentelijke beleid richt zich echter nog steeds op de doelgroep jeugd, de traditionele sportvormen en de georganiseerde sportorganisaties. Onderzocht moet worden hoe de gemeente kan inspelen op het nieuwe sportpalet. De doelstelling van het sportbeleid blijft hetzelfde, de vraag is of dat ook geldt voor de instrumenten die ingezet worden. Geadviseerd wordt om daarbij uit te gaan van die sportvormen en sportorganisaties die een bijdrage leveren aan de oplossing van maatschappelijke problemen: wedstrijdsport, recreatiesport en fitnesssport.

Om ook de effecten van eventueel nieuw beleid te kunnen meten is het opzetten van een monitoringssysteem noodzakelijk: systematisch inzicht verkrijgen in de sportdeelname van de Landgraafse inwoners.

Doelstelling/aanbeveling	Motivering	Opmerkingen
Invoeren van een monitoringssysteem: systematisch meten hoe de sportdeelname in Landgraaf zich ontwikkelt.	Duidelijkheid over sportbeoefening is noodzakelijk om gericht beleid te kunnen voeren.	Start 2007/2008. Knelpunt zal zijn om de ongeorganiseerde sporters in beeld te brengen; dit kan alleen via een representatief onderzoek onder de inwoners.
Structurele inbedding van projectmatige activiteiten in het gemeentelijke sportbeleid.	Blijvende specifieke aandacht voor sportbeoefening door 12-18 jarigen In deze leeftijdscategorie verlaten de meeste jongeren de sportvereniging. Alleen projectmatige activiteiten leveren onvoldoende rendement.	Activiteit wordt komende drie jaar uitgevoerd via de BOS projecten. Meenemen bij de vernieuwing van de subsidieverordening (2008).

Invoeren subsidiebedrag voor 55-plussers binnen de sportvereniging.	Groot belang van sport en bewegen door ouderen: gezondheid en sociale contacten. Verder ook van belang voor behoud ledenaantal binnen sportverenigingen.	Meenemen bij de vernieuwing van de subsidieverordening (2008).
Handhaven huidige tijdelijke subsidie-regeling voor de 20 MBvO groepen en invoeren van een structureel subsidie-bedrag.	Groot belang van sport en bewegen door ouderen: gezondheid en sociale contacten. Verder ook van belang voor behoud ledenaantal binnen sportverenigingen.	Meenemen bij de vernieuwing van de subsidieverordening (2008). Huidige bijdrage is ± € 3.000.
Verruiming c.q. aanpassing van de geldende criteria op het gebied van subsidieverstrekking	Eis tot aansluiting bij NOC*NSF lijkt 'uit de tijd'. Verenigingen kunnen door middel van subsidie worden gestimuleerd tot een vernieuwend aanbod of om samenwerking met andere partners te realiseren.	Meenemen bij de vernieuwing van de subsidieverordening (2008).
Andere indexering hanteren. Op dit moment wordt de CPB-index gehanteerd. De CBS-index doet meer recht aan het belang van de verenigingen	Verenigingen lopen het risico dat enerzijds de kosten stijgen, terwijl de CPB index bij deze kostenstijging achterblijft.	Verwachting is dat de financiële consequenties gering zijn voor de gemeente. Uitgaande van 2% CBS-index gaat het om ± € 2.000. Meenemen bij de vernieuwing van de subsidieverordening (2008).
Tegemoetkoming verstrekken in uitgaven voor sportbeoefening aan mensen met een minimum inkomen	Naar verwachting doen mensen binnen deze doegroep minder aan sport.	Meenemen bij uitwerken armoedebeleid (2007)

SPEERPUNT 4. Het stimuleren van de sportdeelname: van jeugd naar doelgroepen en van stimulering naar ondersteuning.

De huidige stimuleringsactiviteiten zijn, vooral door de landelijke subsidies, hoofdzakelijk gericht op de jeugd (6-18 jaar). Er moet echter meer aandacht uitgaan naar alle doelgroepen die een sportachterstand hebben.

De knelpunten binnen de sportverenigingen vereisen een betere afstemming met het ondersteuningsaanbod van de professionele organisaties: meer vraaggericht werken! Daarbij is het wenselijk dat de vele ongeorganiseerde sporters geïnformeerd worden over een gezonde en veilige wijze van sportbeoefening.

Onderwerp	Motivering	Opmerkingen
Verstrekken van adequate informatie en voorlichting aan ongeorganiseerde sporters	Veiligheid en gezondheid is belangrijk aandachtsgebied voor de gemeente. Van groot belang is dat iedereen sport op een verantwoorde en veilige wijze.	Start 2007/2008. Mogelijke activiteiten: informatieve bijeenkomsten, publicaties in weekbladen en internet
Reduceren van negatieve effecten van sport	Zie paragraaf 2.2.	Start 2007/2008.
Mede realiseren regionale sportkalender.	Binnen Parkstad verband zijn hierover al afspraken gemaakt	Huis voor de Sport heeft regierol. Vormgeven 2007/2008.
Stimuleren integratie gehandicapte sporters binnen reguliere sportverenigingen	Zie paragraaf 2.6.	Start 2007/2008.
Stimuleren naschoolse opvangmogelijkheden binnen sportverenigingen	Zie paragraaf 2.7.	Start 2007/2008.

Terugdringen overgewicht bij jong en oud middels toegankelijk sportaanbod en voedingseducatie	Zie paragraaf 2.8.	Start 2007/2008. Er bestaat een relatie met de nota lokaal volksgezondheidsbeleid.
Organisatie kennismakingsbijeenkomsten voor specifieke doelgroep.	Zie algemene toelichting	Start 2007/2008.
Verbetering afstemming vraag verenigingen en aanbod professionele organisaties	Verenigingen geven aan behoefte te hebben aan meer maatwerkgerichte ondersteuning, o.a. bij proces van professionalisering/ vernieuwend sportaanbod en nieuwe samenwerkingsvormen. Deze ondersteuning wordt geboden op verenigingsniveau.	Vormgeven in 2007/2008: oa. via regulier overleg tussen professionele organisaties en sportorganisaties/ sportraad
Onderzoek naar samenwerking / samenvoeging vrijwilligerscentrale en sportservicebureau. Tevens onderzoek naar andere wijze van waardering voor vrijwilligers	Taken van beide organisaties overlappen elkaar gedeeltelijk. Samenwerking / samenvoeging kan efficiency winst opleveren	Start 2007/2008.
Oprichting sportraad.	Wens tot gestructureerd overleg tussen gemeente en sport wordt breed onderschreven.	Start 2007/2008. Randvoorwaarden (zie paragraaf 3.4) zijn van groot belang.

SPEERPUNT 5. Sportieve evenementen: van louter sportpromotie naar sportstimulering.

Gezien de ambities van de gemeente Landgraaf op het gebied van recreatie en toerisme en de unieke (sport)accommodatie Megaland, moeten kansen voor sportieve evenementen benut worden. De uitdaging ligt bij een verdere integrale aanpak. De organisatie van een groot topsportevenement en de plannen voor het Sport en Leisure Park moeten benut worden voor meerdere doeleinden. Naast de promotie voor de gemeente Langraaf en de aandacht voor topsport kan gedacht worden aan een brede stimulans voor sportbeoefening en kansen voor naschoolse opvang.

Onderwerp	Motivering	Opmerkingen
Organisatie jaarlijks topsportevenement, met aanvullende activiteiten ter stimulering van de sportdeelname	Zie bovenstaande toelichting	Is feitelijk voortzetting van bestaand evenementenbeleid.
Constructieve en slagvaardige medewerking ter realisering van het Sport en Leisure Park	Zie bovenstaande toelichting	Wordt projectmatig opgepakt in actieprogramma strategienota 2005-2015. Startbijeenkomst projectteam heeft op 7 mei 2007 plaatsgevonden.

Bijlage 1

Bijlage 2

Bijlage 3